



Jaarverslag 2013



Inhoud

Voorwoord	5
Hoofdstuk 1 Advies	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Ontwikkelingen op het werkterrein	9
1.3 In 2013 uitgebrachte adviezen	11
Hoofdstuk 2 Rechtspraak	17
2.1 Inleiding	17
2.2 Verdere uitwerking aanbevelingen rapport Bleichrodt	17
2.3 Scriptie-onderzoek naar jeugdrechtspraak	19
2.4 Belangwekkende uitspraken	19
2.5 Gevangeniswezen	19
2.6 Terbeschikkingstelling	26
2.7 Jeugd	30
Hoofdstuk 3 Overige taken en activiteiten	37
3.1 Goede bejegening	37
3.2 Commissies van toezicht	37
3.3 OPCAT	38
3.4 Adoptie	39
3.5 RSJ-congres	40
3.6 Contact en overleg	40
Hoofdstuk 4 Organisatie	45
4.1 Organisatie en personeel	45
4.2 Mobiliteit en stages	45
4.3 Ziekteverzuim	46
4.4 Informatievoorziening / ICT	46
4.4 Communicatie	46
4.5 "Klein Lef"	47
4.6 Financiën	47
4.7 Klachtafhandeling	47
Bijlage 1 Overzicht advies	51
Bijlage 2 Overzicht rechtspraak	55
Bijlage 3 Leden, medewerkers en samenstelling OR	63

Voorwoord



Congres
J 2013

Donderdag 21 november
Hotel theater Figi 7



Voorwoord

De RSJ beschouwt het als zijn taak erop toe te zien dat de overheid bij de tenuitvoerlegging van sancties en maatregelen op juridisch correcte wijze handelt, overeenkomstig de beginselen van goede bejegening. Dat was ook in 2013 uitgangspunt en inspiratie voor vele discussies. Die discussies vonden plaats binnen de Raad, maar werden ook door de Raad gevoerd in de politiek-maatschappelijke arena.

Tijdens de plenaire voorjaarsvergadering van de Raad op 4 april 2013 stond een presentatie over de toekomst van DJI op de agenda. DJI was bezig met een visie op de sanctietoepassing en de DJI-organisatie in 2025 onder de naam "Toekomstvast DJI" en vanuit het hoofdkantoor van DJI was een spreker uitgenodigd om de ontwikkeling van deze visie toe te lichten. De toekomstscenario's (en ook de aard van de presentatie en de discussie op de plenaire vergadering) werden echter ingehaald door de politieke realiteit, want eind maart presenteerde staatssecretaris Teeven het Masterplan DJI 2013-2018, een ingrijpende bezuinigingsoperatie.

Dat was het begin van een periode van forse discussies en onrust in de DJI-organisatie. Ook de Raad heeft zich actief gemengd in het politiek-maatschappelijke debat naar aanleiding van het Masterplan DJI. Begin mei bracht de Raad op eigen initiatief een advies uit over het Masterplan, gecombineerd met een gevraagd advies over het concept wetsvoorstel elektronische detentie en afschaffing detentiefasering.

De Raad heeft bovenal zijn zorgen uitgesproken over het ontbreken van een samenhangende achterliggende visie op de aangekondigde maatregelen en vreest dat er voor gedetineerden minder mogelijkheden komen om goed voorbereid terug te keren in de samenleving en dat de plannen daarmee ook niet bijdragen aan het terugdringen van recidive. De Raad waarschuwt ook voor toenemende rechtsongelijkheid tussen gedetineerden.

Met zijn adviezen, en met de aandacht in de media voor deze adviezen, leverde de Raad bouwstenen aan voor het debat en de besluitvorming over het Masterplan in de Tweede Kamer. Het leidde er uiteindelijk toe dat het plan op onderdelen werd aangepast. Zo wordt bijvoorbeeld afgezien van de invoering van "kale" elektronische detentie en zal deze sanctie altijd worden gecombineerd met begeleiding en/of zorg.

De Raad heeft in 2013 over meer geadviseerd dan over het Masterplan. In dit jaarverslag komen alle adviezen aan de orde, die het afgelopen jaar zijn uitgebracht; ook de adviezen, die minder publiciteit kregen.

De media-aandacht richtte zich niet alleen op de adviezen van de Raad. Ook diverse uitspraken van de beroepscommissie van de Raad stonden in de schijnwerpers, zeker wanneer de uitspraken "nationaal bekende" gedetineerden betroffen.

Op radio, televisie, in kranten en sociale media werd hier regelmatig uitgebreid over gediscussieerd. De Raad beperkt zich in de publiciteit bij de rechtspraak tot het geven van een toelichting op de uitspraak.

In dit jaarverslag is meer te lezen over de rechtspraak van de RSJ. Bijvoorbeeld over de eerste ervaringen in dwangmedicatiezaken. Wetswijzigingen hebben de mogelijkheden tot het toepassen van dwangmedicatie verruimd. Bij deze verruiming hoort ook een passende rechtsbescherming. Maar er is tevens aandacht voor andere in het oog springende uitspraken en jurisprudentielijnen.

De RSJ besteedt naast adviezen en uitspraken ook op andere wijze aandacht aan de problematiek, waar hij zich mee bezig houdt. Een goed voorbeeld daarvan is het organiseren van congressen voor een brede doelgroep van mensen, die zich vanuit verschillende perspectieven (uitvoering, politiek/bestuur, beleidsontwikkeling, wetgeving, inspectie, toezicht, wetenschap, journalistiek) bezig houden met sanctietoepassing en

jeugdbescherming. In november 2013 vond een RSJ-congres plaats over het thema "Plaatsing en overplaatsing". Voor dit congres was veel belangstelling en het werd door de deelnemers als goed en zinvol beoordeeld.

Enige jaren geleden heeft de Raad de "Beginselen van goede bejegening" uitgewerkt. Zij zijn een explicitering van de missie van de RSJ en vormen een leidraad bij het werk van de Raad.

Sinds 2012 geeft de Raad ieder jaar één van deze beginselen bijzondere aandacht. In 2013 was dat het beginsel van individualisering; dit beginsel werd bijvoorbeeld op één van de workshops van het RSJ-congres speciaal belicht. In 2014 staat het beginsel van fatsoenlijke omgang centraal.

Ook de eigen organisatie van de Raad heeft de aandacht getrokken. In 2013 bracht de staatssecretaris een voorstel voor een gewijzigde Instellingswet RSJ in de openbaarheid. De belangrijkste veranderingen zijn het mogelijk maken van cassatie in het belang der wet tegen beroepsuitspraken van de Raad, het expliciteren van de toetsingsgronden voor de rechtspraak (waarbij de belangen van slachtoffers en nabestaanden uitdrukkelijk worden genoemd) en het aanbrengen van een scherpere organisatorische scheiding van de advies- en rechtspraaktaak van de Raad.

Het overlijden van Branda de Jong, voorzitter van de sectie Jeugd van de RSJ, in augustus 2013 was een grote schok voor de RSJ. Branda was een deskundig en bijzonder betrokken raadslid en heeft in de afgelopen jaren met volle inzet leiding gegeven aan de sectie jeugd.

De RSJ hoopt in 2014 zijn expertise weer optimaal op onafhankelijke wijze in te kunnen zetten ten dienste van de samenleving.

Wij bedanken al degenen, die hier in het afgelopen jaar aan hebben bijgedragen.

Leo de Wit, algemeen voorzitter

Pim Molenaar, algemeen secretaris / directeur

Hoofdstuk 1

Advies



1 Advies

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de adviezen die de Raad in 2013 heeft uitgebracht. Evenals in voorgaande jaren zijn sommige adviezen opgesteld op aanvraag van het ministerie van Veiligheid en Justitie (verder: VenJ) of het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (verder: VWS), en andere adviezen op eigen initiatief van de Raad.

Na de sectieoverstijgende, raadsbrede, adviezen komen achtereenvolgens de adviezen van de secties gevangeniswezen, jeugd en terbeschikkingstelling aan de orde. Hieraan voorafgaand worden de belangrijkste ontwikkelingen in het verslagjaar kort geschetst. In bijlage 1 is een schematisch overzicht van de uitgebrachte adviezen opgenomen. Meer uitgebreide samenvattingen en de integrale tekst van de adviezen van de Raad zijn te vinden op de website van de RSJ (www.rsj.nl).

1.2 Ontwikkelingen op het werkkterrein

2013 was een roerig jaar. Alle bij de sanctietoepassing betrokkenen werden opgeschrikt door de publicatie van het 'Masterplan Dienst Justitiële Inrichtingen 2013-2018' en de enorme bezuinigingen die daarin werden aangekondigd. Met name voor het gevangeniswezen en de forensische zorg hebben de plannen grote gevolgen. Op het gebied van jeugd was het niet zozeer het Masterplan als wel het adolescentenstrafrecht dat voor beroering zorgde. Een wetsvoorstel hieromtrent werd in 2013 door de Tweede en Eerste Kamer aangenomen. Bij deze ontwikkelingen kan de Raad zelf niet onvermeld blijven. Medio 2013 is een conceptwetsvoorstel in consultatie gegaan dat een aantal voorstellen tot wijziging van de huidige "Instellingswet RSJ" behelst (zie elders). Maar er was meer. De belangrijkste ontwikkelingen komen hieronder per sectie kort aan de orde.

1.2.1 Ontwikkelingen op het terrein van het gevangeniswezen

Onderwerpen die het jaar 2013 domineerden, zijn: het reeds genoemde 'Masterplan DJI' en de daaraan verbonden plannen om penitentiaire inrichtingen te sluiten en elektronische detentie in te voeren. Een andere belangrijke ontwikkeling betreft de verdere uitwerking van het plan om te starten met een systeem van promoveren en degraderen voor gedetineerden in de inrichtingen. Over beide onderwerpen heeft de RSJ geadviseerd en actief de publiciteit gezocht.

Masterplan en elektronische detentie

In het 'Masterplan Dienst Justitiële Inrichtingen 2013-2018', dat in maart 2013 werd gepubliceerd, worden omvangrijke bezuinigingen op de tenuitvoerlegging van sancties voorgesteld. Voor een belangrijk deel worden die bezuinigingen gezocht in de sluiting van tientallen penitentiaire inrichtingen, de toepassing van elektronische detentie, het afschaffen van detentiefasering en een intensivering van meerpersoonscelgebruik. Hoewel de Raad op zich een voorstander van elektronische detentie is, omdat detentieschade hiermee voorkomen kan worden, is de Raad kritisch over de plannen. Grote zorgen leven bij de Raad over de mogelijke duur (maximaal 18 maanden) en wijze van uitvoering van elektronische detentie ('kaal'). Verder maakt de Raad zich zorgen over de grootschalige toepassing van meerpersoonscelgebruik in penitentiaire inrichtingen en het afschaffen van detentiefasering. Bovendien blijft door contra-indicaties voor deelname aan elektronische detentie in de inrichtingen een kwetsbare doelgroep achter (verslaafden, psychisch gestoorden). Door het afschaffen van de detentiefasering verslechteren voor veel gedetineerden de mogelijkheden om te resocialiseren en geleidelijk in de maatschappij terug te keren. De plannen voor de invoering van elektronische detentie zijn inmiddels door toedoen van de Tweede Kamer gedeeltelijk ingetrokken. Met name de vervanging van korte

vrijheidsstraffen en de voorlopige hechtenis door elektronische detentie konden niet op instemming van de volksvertegenwoordiging rekenen en zijn geschrapt. De invoering van elektronische detentie aan het einde van een vrijheidsstraf wordt inmiddels voorbereid.

Promoveren en degraderen in penitentiaire inrichtingen

De staatssecretaris van VenJ heeft plannen voor een systeem van promoveren en degraderen in het gevangeniswezen ontwikkeld. Volgens dit systeem krijgen gedetineerden een sober basisprogramma aangeboden. Op basis van inzet en motivatie kunnen zij 'promoveren' naar een zogenaamd plusprogramma, met daarin de mogelijkheid van op resocialisatie gerichte vrijheden en verantwoordelijkheden. Vanwege de gestelde criteria en voorwaarden voor promotie, constateert de Raad dat de meerderheid van de gedetineerden feitelijk in het zogeheten basisprogramma zal verblijven en nooit de kans zal krijgen te promoveren.

De Raad vreest dat de plannen tot een versobering van de detentiesituatie zullen leiden waardoor vooral de mogelijkheden tot resocialisatie ernstig in de knel komen. Inmiddels wordt op bescheiden schaal proef gedraaid in verschillende penitentiaire inrichtingen. In 2014 zal het systeem worden ingevoerd.

1.2.2 Ontwikkelingen op het terrein van tbs

Gevolgen Masterplan voor de forensische zorg

Het Masterplan DJI 2013-2018 houdt voor de forensische zorg in dat het budget wordt teruggebracht van € 725 miljoen tot € 602 miljoen in 2017. Hierdoor worden ruim 500 van de 1.800 bedden afgestoten en zouden drie van de dertien tbs-klinieken hun deuren moeten sluiten: FPC 2Landen (dat overigens ook was opgezet als tijdelijke capaciteit), FPC Oldenkotte en FPC Veldzicht. Met de brancheorganisaties werd tegelijkertijd in een meerjarenovereenkomst afgesproken dat de gemiddelde behandelduur van de tbs zou worden teruggebracht van gemiddeld tien tot gemiddeld acht jaar in 2017.

De Raad heeft ongevraagd over het Masterplan geadviseerd (zie elders in dit hoofdstuk) en in dit verband onder andere zijn zorgen geuit over de gevolgen van het plan voor de regionale spreiding van de FPC's. De maatregelen riepen met name in de oostelijke regio's verzet op in verband met het verlies van werkgelegenheid. In november 2013 maakte de staatssecretaris in een brief aan de Tweede Kamer naar aanleiding van het Begrotingsakkoord 2014 bekend dat FPC Veldzicht alsnog open zal blijven. De kliniek wordt in omvang teruggebracht en krijgt een nieuwe bestemming voor specifieke doelgroepen, onder andere voor vreemdelingen met een (ernstige) psychische of gedragsstoornis en voor (niet strafrechtelijke) vreemdelingen met ernstige psychische of gedragsstoornissen die door het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA) worden opgevangen.

Weigerende verdachten

De Raad heeft in het verleden naar aanleiding van een Nota van Wijziging bij het wetsvoorstel Forensische zorg geadviseerd over de problematiek van de weigerende verdachten. Door de voorgenomen wijziging zou een hulpverlener door de rechter kunnen worden verplicht zijn medisch beroepsgeheim te doorbreken en gegevens over een verdachte te verstrekken indien deze medewerking weigert aan pro justitia onderzoek. Onder grote tijdsdruk en ondanks vele bezwaren, waaronder van de Raad, werd het wetsvoorstel eind 2012 in de Tweede Kamer aanvaard en ingediend in de Eerste Kamer. De vaste commissie van VenJ van de Eerste Kamer heeft over de voorgenomen doorbreking van het medisch beroepsgeheim in maart 2013 een groot aantal schriftelijke vragen gesteld. De Memorie van Antwoord kwam in juli, gevolgd door een brief van de staatssecretaris van VenJ waarin hij nogmaals ingaat op de weigerende verdachten en aandringt op een spoedige behandeling van het wetsvoorstel. De vaste Eerste Kamercommissie heeft eind oktober 2013 echter opnieuw vragen gesteld. (Deze zijn op

het moment van het schrijven van dit jaarverslag, februari 2014, nog niet beantwoord.)

1.2.3 Ontwikkelingen op het terrein van jeugd

Adolescentenstrafrecht

In 2011 kwam staatssecretaris Teeven mede op advies van de RSJ met plannen voor een adolescentenstrafrecht en in 2012 heeft de RSJ over het bijbehorende wetsvoorstel geadviseerd. Na het advies van de Raad van State is dit (gewijzigde) wetsvoorstel door de Tweede en Eerste Kamer aangenomen in 2013. Het aangenomen voorstel is veel minder verstrekkend dan de RSJ met een apart strafrecht voor adolescenten voor ogen staat.

In Almelo en Groningen zijn pilots gehouden met het adolescentenstrafrecht. Bij alle 16- tot 23-jarigen die in aanraking kwamen met justitie, vond overleg plaats tussen politie, justitie, de reclassering, jeugdzorg en de kinderbescherming. De verschillende ketenpartners waren enthousiast over de gezamenlijke aanpak in de pilots. Uit een evaluatie door onderzoeksbureau DSP-groep blijkt dat bij 18-23 jarigen vooral de kwetsbaarheid van de adolescent, het ontwikkelingsniveau van de adolescent en de begeleiding die de adolescent nodig heeft om recidive te voorkomen bepalend zijn voor een advies voor toepassing van een sanctie uit het jeugdstrafrecht. Het adolescentenstrafrecht treedt op 1 april 2014 in werking.

Decentralisatie jeugdzorg / stelselwijziging

In 2013 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Jeugdwet aangenomen. In de Jeugdwet wordt de verantwoordelijkheid van de gemeenten uitgebreid met de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren (jeugd-ggz), zorg voor jeugd met een lichte verstandelijke beperking (jeugd-lvb), ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) speelt een belangrijke rol bij het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen en het realiseren van laagdrempelige en herkenbare jeugdhulp. Inmiddels heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel aanvaard (begin 2014). Naar aanleiding van de parlementaire behandeling zijn onderdelen van het in 2012 uitgebrachte RSJ-advies over de stelselwijziging in de wet overgenomen.

1.3 In 2013 uitgebrachte adviezen

1.3.1 Raadsbrede adviezen, uitgebracht in 2013

Bestuurlijke Informatievoorziening Justitiabelen (BIJ)

De RSJ adviseert BIJ beter te richten op de doelgroep en niet langer "te schieten met hagel". Op dit moment wordt over onnodig veel (ex-)justitiabelen zeer privacygevoelige informatie uitgewisseld en daarbij zijn te veel personen betrokken.

Conceptwetsvoorstel wijziging van de beginselenwetten in verband met het vervoer, het medisch klachtrecht en enkele andere onderwerpen

Het wetsvoorstel regelt verschillende onderwerpen. In het advies wordt ingegaan op het medisch klachtrecht, het aanwijzen van functionarissen in penitentiaire inrichtingen als plaatsvervangend directeur en de bevoegdheid over beslissingen tot (over)plaatsing.

Masterplan DJI 2013-2018

De Raad heeft ongevraagd advies uitgebracht aan staatssecretaris Teeven over het Masterplan Dienst Justitiële Inrichtingen 2013-2018. De Raad is bezorgd dat de kans op succesvolle re-integratie van gedetineerden afneemt als het kabinet de plannen voor het gevangeniswezen ongewijzigd uitvoert; door de combinatie van maatregelen nemen de mogelijkheden voor gedetineerden om te resocialiseren en geleidelijk terug te keren in de maatschappij af. Dat vergroot de kans op recidive en gaat daarmee ook ten koste van de veiligheid van de samenleving.

Conceptwetsvoorstel Instellingswet Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

De positie en de taken van de RSJ zijn vastgelegd in de "Instellingswet RSJ". Medio 2013 is een conceptwetsvoorstel in consultatie gegaan dat een aantal voorstellen tot wijzigingen van de huidige Instellingswet behelst:

1. een scherpere scheiding van de taken advisering en rechtspraak,
2. een explicitering van 'de veiligheid van de samenleving' en 'de belangen van slachtoffers en nabestaanden' als toetsingsgronden in beklag en beroep, en
3. het vatbaar maken van beroepsuitspraken voor cassatie in het belang der wet.

De Raad zèlf is ook geconsulteerd. Bij de Raad roepen de voorstellen vragen en bezwaren op. De Raad zou graag gezien hebben dat de wetgever bij de uitwerking van de scherpere scheiding tussen advies en rechtspraak meer aansluiting had gezocht bij de voorstellen, die de Raad hierover zelf in 2012 al had ontwikkeld.

Reclasseringsrecht

De reclassering heeft belangrijke uitvoerende taken bij de taakstraf en de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen gekregen: advies ten aanzien van het verlenen van vrijheden en toezicht bij voorwaardelijke invrijheidstelling. De rechtspositionele gevolgen van reclasseringsbemoediging zijn hierdoor voor de reclasseringscliënt ingrijpender geworden.

In dit advies gaat de RSJ in op de vraag of de rechtsbescherming van de cliënt aansluit bij deze ontwikkelingen en of deze spoort met wettelijke eisen en internationale beginselen. Met het oog hierop beveelt de Raad aan een gemakkelijk door reclassenten te raadplegen, onafhankelijke, persoon te introduceren die deskundig is op het gebied van reclassering en toegang heeft tot de reclasseringsorganisatie.

1.3.2 Adviezen van de sectie gevangeniswezen, uitgebracht in 2013

Gedetineerden met een lichte verstandelijke beperking

Een groot deel van de gedetineerden (15-25%) heeft te kampen met een lichte verstandelijke beperking. De RSJ vraagt in dit advies aandacht voor deze kwetsbare groep. De Raad doet voorstellen ter verbetering van de screening, het regime, de taak van de PIW-ers en de nazorg. De RSJ is van mening dat het voorgestelde stelsel van promoveren en degraderen, waarin gedetineerden vrijheden en privileges kunnen verdienen of kwijt raken, niet past bij deze gedetineerden.

Wijziging Regeling Selectie, Plaatsing en Overplaatsing van gedetineerden in verband met de regionale plaatsing van arrestanten

De staatssecretaris van VenJ stelt voor om arrestanten met een strafrestant tot maximaal acht weken niet meer regionaal te plaatsen. Dit zou nodig zijn vanwege een capaciteitstekort in de Randstad. De Raad plaatst hierbij vraagtekens aangezien er veel detentiefaciliteit leeg staat, ook in de Randstad. Bovendien vindt de Raad juist voor deze groep regionale plaatsing van groot belang, mede met het oog op resocialisatie.

Conceptwetsvoorstel Elektronische detentie en afschaffen detentiefasering

De Raad heeft op verzoek van de staatssecretaris van VenJ geadviseerd over het conceptwetsvoorstel elektronische detentie (ED). De plannen voor de toepassing van ED maken deel uit van het Masterplan DJI 2013-2018 (zie elders in dit hoofdstuk). De Raad is op zich een voorstander van ED omdat detentieschade hiermee voorkomen kan worden. De Raad plaatst wel een aantal kritische kanttekeningen. Zo vindt hij dat ED niet 'kaal', dat wil zeggen zonder enige vorm van begeleiding (zorg of opleiding), moet worden toegepast.

Wijziging van de Regeling model huisregels penitentiaire inrichtingen

De geldende Regeling model huisregels penitentiaire inrichtingen wordt met de voorgestelde aanpassingen geactualiseerd. Onderwerpen waar de Raad op reageert en voorstellen voor (tekstuele) aanpassingen doet, zijn: meerpersoonscelplaatsing, bezoek, telefoneren, medische verzorging en urinecontrole.

Conceptregeling kosten onderwijs gedetineerden

De conceptregeling specificeert wanneer gedetineerden een tegemoetkoming kunnen krijgen in onderwijskosten. De Raad plaatst hierbij twee opmerkingen:

1. Onderwijs in detentie heeft meerdere doelen die kunnen bijdragen aan succesvolle re-integratie van gedetineerden. De RSJ adviseert om hierbij naast het arbeidsmarktperspectief ook zelfontplooiing en normalisatie van de detentiesituatie in de toelichting te vermelden.
2. Verder acht de RSJ het niet raadzaam om, zoals nu gebeurt, opleidingen waarin internet wordt gebruikt, op voorhand uit te sluiten.

Wijziging Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden in verband met promoveren en degraderen binnen het gevangeniswezen

De Raad heeft de staatssecretaris van VenJ geadviseerd over een systeem van 'promoveren en degraderen' in het gevangeniswezen. Volgens dat systeem kunnen gedetineerden op basis van inzet en motivatie 'promoveren' naar een plusprogramma met extra vrijheden en verantwoordelijkheden. De Raad adviseert het plan niet in de voorgestelde vorm in te voeren. De Raad doet een aantal aanbevelingen ter verbetering, voor het geval dat de staatssecretaris toch zou besluiten tot invoering van het systeem.

Conceptwetsvoorstel Dadelijke tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen

Dit conceptwetsvoorstel strekt tot het regelen van de "dadelijke tenuitvoerlegging" van gevangenisstraffen. Dit betekent dat verdachten die tot tenminste twee jaar gevangenisstraf zijn veroordeeld direct hun straf ondergaan en dus niet in vrijheid de behandeling van de behandeling van hun zaak in hoger beroep kunnen afwachten. Bij delicten met een slachtoffer geldt dit voor een gevangenisstraf van tenminste één jaar. Volgens de wetgever zou hiermee de geloofwaardigheid van het strafrechtssysteem en het vertrouwen in de rechtspraak worden vergroot.

De Raad onderschrijft deze doelen maar is er niet van overtuigd dat het wetsvoorstel hier aan bijdraagt. De Raad signaleert ernstige bezwaren en risico's bij invoering van het wetsvoorstel en reikt ter oplossing minder ingrijpende alternatieven aan.

1.3.3 Adviezen van de sectie jeugd, uitgebracht in 2013

Conceptuitvoeringsbesluit adolescentenstrafrecht

Met het conceptuitvoeringsbesluit adolescentenstrafrecht worden technische wijzigingen doorgevoerd in de algemene maatregelen van bestuur, over de toepassing van het jeugdstrafrecht. Met deze wijzigingen wordt verdere uitvoering gegeven aan de bepalingen inzake het adolescentenstrafrecht.

De Raad stemt inhoudelijk met het conceptbesluit in.

TBO-maatregel (terbeschikkingstelling aan het onderwijs)

De RSJ is positief over de invoering van de maatregel terbeschikkingstelling aan onderwijs (tbo-maatregel). Het volgen van onderwijs vergroot de kansen van veroordeelde jongeren op de arbeidsmarkt en verkleint daarmee de kans op recidive. Met name de directe uitvoerbaarheid en de opnameplicht voor scholen maken de kans op het succesvol volgen van onderwijs groter en zijn daarmee van toegevoegde waarde. De introductie van deze aparte maatregel was volgens de RSJ echter niet nodig geweest.

De opnameplicht had immers ook ingevoerd kunnen worden bij de onderwijsverplichting in het kader van de gedragsbeïnvloedende maatregel of de onderwijsverplichting die kan worden opgelegd als bijzondere voorwaarde bij de voorwaardelijke veroordeling tot een jeugdsanctie. Desondanks doet de RSJ een aantal voorstellen tot aanpassing en aanvulling van de tbo-maatregel.

Advies Uitvoeringsbesluit Jeugdwet

De Raad kan zich in het algemeen vinden in de inhoud van het ontwerp Uitvoeringsbesluit Jeugdwet. Wel mist hij in het besluit waarborgen die een uniform hulpaanbod van specialistische hulp in alle regio's garanderen. Daarbij kan gedacht worden aan residentiële hulp, specialistische hulp voor jongeren met psychische klachten of een verstandelijke beperking en aan gesloten jeugdzorg. De Raad beveelt aan deze waarborgen alsnog in het Uitvoeringsbesluit op te nemen. In het besluit wordt voor onrechtmatig in Nederland verblijvende minderjarige vreemdelingen niet uitgegaan van hun zorgbehoefte; de Raad wijst erop dat dit in strijd is met het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. Ook mist de Raad in het uitvoeringsbesluit een bepaling die (de taken van) een aantal bestaande voorzieningen vastlegt die zo schaars en kostbaar zijn dat zij landelijk vorm dienen te krijgen.

1.3.4 Adviezen van de sectie tbs, uitgebracht in 2013

In 2013 heeft de sectie tbs geen adviezen uitgebracht.

Hoofdstuk 2

Rechtspraak



2 Rechtspraak

2.1 Inleiding

Het afgelopen jaar heeft wat betreft de rechtsprekende taak van de RSJ voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de verdere uitwerking van de aanbevelingen die de Erasmusuniversiteit te Rotterdam heeft gedaan naar aanleiding van het onderzoek naar de achtergronden van de toename van het aantal beroepszaken. Naast het verder vervolmaken van de werkprocessen ging het daarbij met name om voorlichtingsbijeenkomsten die de RSJ in inrichtingen heeft gegeven. In dit hoofdstuk zal voorts aandacht worden besteed aan een aantal belangwekkende uitspraken, uitgesplitst naar de drie terreinen waarop de Raad zich begeeft (gevangeniswezen, tbs en jeugd).

2.2 Verdere uitwerking aanbevelingen rapport Bleichrodt

Onderzoek Erasmusuniversiteit

In het vorige jaarverslag is uitvoerig uit de doeken gedaan dat het aantal beroepszaken de afgelopen jaren fors is toegenomen en dat de Erasmusuniversiteit daar, op gezamenlijk initiatief van de RSJ en de DG JS, mw. drs. E.M. ten Hoorn-Boer, onderzoek naar heeft verricht. De belangrijkste oorzaken en aanbevelingen worden hier nog eens kort op een rijtje gezet.

Belangrijkste oorzaken:

- versoberingen in het gevangeniswezen. Directeuren staan, zo blijkt regelmatig ter zitting, met de rug tegen de muur: enerzijds invulling geven aan de wettelijke regelingen en anderzijds zijn de financiële middelen daarvoor lang niet altijd toereikend; dit vraagt creatief denken en niet zelden worden daarbij de grenzen opgezocht van wat nog wel of net niet is geoorloofd; dit leidt al gauw tot beklagwaardige situaties; de komende jaren zal dit eens te meer opgeld doen;
- strak ingeroosterd personeel kan bij de minste tegenslag leiden tot uitval van activiteiten. Indien daar niet helder over wordt gecommuniceerd met de gedetineerden dan wel daarvoor geen redelijk alternatief wordt geboden, wijst de praktijk uit dat dit tot het indienen van klachten bij de beklagcommissie kan leiden.
- het niet naleven of onvoldoende op de hoogte zijn van de geldende voorschriften. Zo wordt in beklag en beroep wordt vaak onevenredig veel tijd besteed aan klachten over zoekgeraakte voorwerpen bij overplaatsingen; heldere instructies en naleving daarvan zouden veel arbeidsintensieve klachten kunnen voorkomen; dit geldt ook voor de naleving van formele voorschriften bij het opleggen van disciplinaire straffen en ordemaatregelen; het leereffect kan aanzienlijk worden vergroot.

Aanbevelingen:

1. een meer inhoudsvolle bejegening
2. meer bemiddeling
3. naar een verlofstelsel in beroep
4. handhaving van de ontvankelijkheidsdrempel
5. handhaving van de huidige schorsingsregeling

Uitwerking van de aanbevelingen

In januari 2012 hebben de staatssecretaris van VenJ en het bestuur van de RSJ onder meer gesproken over het onderzoek van de Erasmusuniversiteit en de reactie van de RSJ daarop. De staatssecretaris heeft de RSJ in dat verband gevraagd voorlichtingsrondes te organiseren voor directeuren en commissies van toezicht.

In de loop van 2012 zijn de RSJ en DJI aan de slag gegaan met de uitwerking van de aanbevelingen. De uitwerking van de aanbevelingen is een voortdurend proces dat ook in 2013 is doorgedaan en ook nog doorloopt in 2014.

DJI heeft de uitwerking van de eerste twee – immers tot DJI gerichte – aanbevelingen opgepakt. Het door DJI opgestelde plan rust op twee pijlers:

1. motiverende bejegening, ter voorkoming van klachten en
2. bemiddeling, pilots mediationvaardigheden om te proberen na een conflict de communicatie met de gedetineerde te herstellen.

Eind 2013 heeft de staatssecretaris van VenJ in een gesprek met het bestuur van de RSJ aangegeven dat de pilots om bij drie inrichtingen meer klachten via bemiddeling af te doen succesvol zijn in die zin dat het aantal formele klachten fors afneemt (tot 75%).

De RSJ is aan de slag gegaan met de derde en vierde aanbeveling. Wat de derde aanbeveling betreft was de uitkomst dat het verlofstelsel – dat is een stelsel waarin de voorzitter van de beroepscommissie de bevoegdheid krijgt om bepaalde zaken buiten behandeling te laten als een beoordeling door twee instanties uit een oogpunt van een goede rechtsbedeling geen toegevoegde waarde heeft – moet worden gezien als een perspectief op de middellange termijn en dat voor nu vooral moet worden ingezet op het verder vervolmaken van het werkproces, meer in het bijzonder het versterken van de zogenoemde poortwachtersfunctie. Dat betekent dat bij de eerste ontvangst van het beroepschrift nog scherper wordt geselecteerd en waar mogelijk zaken in een versnelde/verkorte procedure worden afgedaan. Ook overigens zijn de werkprocessen kritisch tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast. Hier is in 2013 veel in geïnvesteerd en dit heeft, ondanks een in 2013 weer toegenomen instroom, geresulteerd in kortere doorlooptijden (zie bijlage 2 van dit jaarverslag). De vierde aanbeveling (handhaven van de ontvankelijkheidsdrempel) wordt reeds volop in de praktijk toegepast.

De vijfde aanbeveling (handhaving van de huidige schorsingsregeling), waarin de RSJ en DJI zich beide kunnen vinden, vereist geen nadere actie.

Voorlichtingsrondes directeuren van inrichtingen en commissies van toezicht

In 2012 heeft de RSJ reeds met de beklagcommissies op het terrein van het gevangeniswezen gesproken over het rapport van de Erasmusuniversiteit. In 2013 zijn afspraken gemaakt met alle inrichtingen om voorlichtingsbijeenkomsten te geven. Het gaat in totaal om 27 bijeenkomsten. In 2013 vonden 18 bijeenkomsten plaats. De resterende 9 bijeenkomsten zullen begin 2014 plaatsvinden.

Het wordt steeds aan de directie van de inrichtingen overgelaten met welke delegatie zij op de bijeenkomst aanwezig zijn. In de regel zijn steeds directeuren, afdelinghoofden en juridisch medewerkers aanwezig. Op één inrichting na is ook steeds een vertegenwoordiging van de commissies van toezicht aangeschoven.

Tijdens de bijeenkomsten, die een dagdeel in beslag nemen, is gesproken over veel voorkomende en vermijdbare klachten en daarnaast is voorlichting gegeven over het beklagrecht in het algemeen. Voorts is gesproken over de mogelijkheid om meer 'mediationachtig' bezig te zijn in plaats van zaken te juridiseren. In dat verband speelt ook een rol dat klachten kunnen worden voorkomen door 'goed in gesprek te zijn' met gedetineerden en hen serieus te nemen en het gevoel te geven te worden gehoord. De RSJ ervaart de bijeenkomsten als 'intensief maar plezierig' en krijgt van de deelnemers een positieve terugkoppeling. De staatssecretaris van VenJ heeft eind 2013 in het gesprek met het RSJ-bestuur aangegeven positieve feedback vanuit DJI te hebben ontvangen.

Waar brengt dit alles ons?

Na een jarenlange toename van het aantal beklagzaken op het terrein van het gevangeniswezen was in 2012 voor het eerst sprake van een lichte teruggang. In 2013 was sprake van stabilisatie van het aantal zaken op dit terrein ten opzichte van 2012. In het licht van de trend zoals die zich tot 2012 aandienende, lijkt het er op dat alle inspanningen rond het onderzoek van de Erasmusuniversiteit en de gesprekken die

daarover in en met het veld zijn gevoerd, een dempende werking hebben op de instroom. Dat het totaal aantal zaken in 2013 ten opzichte van 2012 niettemin toenam, is te wijten aan de toename van het aantal zaken op het tbs- en jeugdterrein.

Er zijn echter meer ontwikkelingen die van invloed zijn op de instroom. Zo zal bijvoorbeeld het verdwijnen van het algemeen verlof leiden tot minder zaken, terwijl de invoering van het systeem van promoveren/degraderen weer meer zaken zullen opleveren. In de loop van 2013 werd een wet van kracht die het toepassen van dwangmedicatie op ruimere schaal mogelijk maakt. Dit leidt tot meer beklagwaardige beslissingen. In 2014 is nog meer regelgeving voorzien die tot toename van het aantal zaken kan leiden, zoals bijvoorbeeld het wetsvoorstel Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring dat eind 2013 in consultatie is gegaan en onder meer aan de RSJ om advies is voorgelegd.

2.3 Scriptie-onderzoek naar jeugdrechtspraak

In 2013 heeft een student van de Rijksuniversiteit te Leiden op verzoek van de RSJ onderzoek gedaan naar de jeugdrechtspraak in 2011 en 2012. Het onderzoek betreft zowel de uitspraken die zijn gedaan op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen als de uitspraken die zijn gedaan op grond van de Wet op de jeugdzorg. Als uitvloeisel van het onderzoek, dat grotendeel een cijfermatig overzicht betreft van het aantal ingekomen zaken, de wijze van afdoening, de verhouding tussen afdoening ter zitting of uitsluitend schriftelijke afdoening, wel of geen bijstand van een advocaat, en dergelijke, zal in 2014 extra aandacht worden besteed aan de begrijpelijkheid van de uitspraken voor jeugdigen.

2.4 Belangwekkende uitspraken

In de volgende paragrafen volgt een aantal belangwekkende uitspraken op de drie terreinen waarop de Raad zich begeeft: het gevangeniswezen, de tbs en de jeugd. Voor de integrale weergave van de hierna te noemen uitspraken wordt verwezen naar de jurisprudentiedatabank van de Raad, die is te raadplegen via de website van de Raad (www.rsj.nl).

2.5 Gevangeniswezen

Gevangeniswezen - beklag

Arbeid

Uit de Regeling arbeidsloon gedetineerden en de toelichting daarop kan worden afgeleid dat een arbeidsduur van minimaal twintig uur per week als uitgangspunt is genomen. In de Pbw neemt arbeid een belangrijke plaats in bij de tot het dagprogramma behorende activiteiten. Bij die benadering past niet een arbeidsduur die slechts gelijk is aan twee volledige werkdagen per week. Het aanbieden van minder dan twintig uur arbeid per week is bij afweging van alle in aanmerking komende belangen onredelijk en onbillijk. Het beroep van de directeur is ongegrond verklaard (BC 12/3824/GA en 12/3787/GA van 25 februari 2013).

Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Visitatie in detentiecentrum

De beslissing van de directeur van een detentiecentrum om klagster, een vreemdelinge die tijdelijk een periode in aanmeldcentrum Schiphol heeft verbleven en met andere mensen in aanraking is gekomen terwijl de mate van beveiliging onduidelijk was, bij terugkomst in detentiecentrum te visiteren, is naar het oordeel van de beroepscommissie niet onredelijk. De procedure moet in het algemeen als behoorlijk worden aangemerkt en er is geen sprake van stelselmatige visitatie (BC 12/1964/GA-eindbeslissing van 17 april 2013).

Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Urinecontrole procedure afname

De wijze waarop thans urinecontroles in de penitentiaire inrichtingen worden afgenomen verschilt aanmerkelijk van de wijze waarop deze werden afgenomen ten tijde van de inwerkingtreding van de Regeling urinecontrole penitentiaire inrichtingen op 15 juni 1999.

De Regeling is sindsdien niet formeel aangepast. In eerdere uitspraken heeft de beroepscommissie geoordeeld dat het uitvoeren van urinecontroles waarbij gebruik wordt gemaakt van een nieuwe methode met een zogenaamde 'vacutainer' in strijd is met de procedure zoals beschreven in artikel 3, vijfde lid, van de Regeling. Dit betrof dan met name de voorschriften omtrent het afsluiten van de buisjes (BC 12/1351/GA van 19 oktober 2012) en het verdelen van de urine (BC 12/3789/TA van 16 april 2013). Gelet op de demonstratie en de toelichting die de directeur ter zitting over de procedure afname urinecontrole heeft gegeven, is de beroepscommissie thans van oordeel dat er geen sprake meer is van strijd met de in artikel 3 van de Regeling beschreven procedure. Het verdient wel aanbeveling dat de Regeling (meer) wordt aangepast aan de apparatuur die tegenwoordig in de penitentiaire inrichtingen wordt gebruikt bij de afname van urinecontroles (BC 13/2458/GA van 27 november 2013). Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Urinecontrole THC/kreatinine-ratio

'Diagnostiek voor U' is een laboratorium dat urinemonsters van gedetineerden onderzoekt. Uit inlichtingen die dit laboratorium in het kader van eerdere beroepszaken heeft verstrekt en uit vaste, voor een ieder toegankelijke, rechtspraak van de beroepscommissie volgt dat bij de beoordeling van de vraag of bijgebruik van cannabinoïden (THC) aannemelijk is, de volgende omstandigheden in aanmerking moeten worden genomen:

1. de bij de urinecontrole gemeten THC/kreatinine-ratio (dit is de verhouding tussen de gemeten THC-waarde en de gemeten kreatinewaarde in de urine) en
2. de gemiddelde halfwaardetijd van de THC/kreatinine-ratio bedraagt 36 uur.

De beroepscommissie hanteert derhalve als uitgangspunt dat de bij een (vervolg) urinecontrole gemeten THC/kreatinine-ratio elke 36 uur (ongeveer) moet zijn gehalveerd ten opzichte van de ratio die is gemeten bij de vorige urinecontrole. Indien de THC/kreatinine-ratio op het moment van afname van de (vervolg)urinecontrole niet voldoende is gedaald ten opzichte van de ratio die is gemeten bij de vorige urinecontrole, wordt in beginsel uitgegaan van bijgebruik van cannabis.

In een voorliggend geval heeft de beroepscommissie, in aanvulling op bovengenoemd uitgangspunt, onderkend dat de gehanteerde halfwaardetijd van de THC/kreatinine-ratio van 36 uur een gemiddelde halfwaardetijd betreft, die niet onverkort op elke gedetineerde kan worden toegepast. Derhalve kan in bijzondere omstandigheden, die overigens door de gedetineerde aannemelijk moeten worden gemaakt, van bovengenoemd uitgangspunt worden afgeweken.

In het voorliggende geval is niet aannemelijk geworden dat sprake was van dergelijke bijzondere omstandigheden (BC 13/2635/GA van 20 november 2013).

Dwangmedicatie

Alvorens op een aantal beroepszaken in te gaan, wordt – nu het hier nieuwe regelgeving betreft – eerst een schets van de nieuwe regelgeving gegeven. Op 1 juli 2013 is de Wet van 13 september 2012 tot wijziging van de Bvt, de Pbw en de Bjj in verband met de verruiming van de mogelijkheid onvrijwillige geneeskundige behandeling te verrichten (hierna: Wet onvrijwillige geneeskundige behandeling) in werking getreden (Staatsblad 2012, 410). Daarbij zijn de mogelijkheden tot het toepassen van dwangbehandeling verruimd en ook andere therapeutische interventies mogelijk gemaakt, zoals het toedienen van vocht of voeding of het toepassen van separatie op een therapeutische

grondslag (dus niet als ordemaatregel ex bijvoorbeeld artikel 34 van de Bvt). Met de inwerkingtreding van deze wet gelden nu dezelfde criteria voor de toepassing van gedwongen geneeskundige behandeling van justitiabelen met een psychische stoornis in een justitiële inrichting en voor patiënten in een GGz-inrichting (reguliere gezondheidszorg; de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, Wet Bopz, is daarop van toepassing). In alle gevallen geldt dat sprake moet zijn van een laatste redmiddel en dat wordt voldaan aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.

Er zijn krachtens deze wet drie vormen van dwangbehandeling mogelijk die elkaar aanvullen:

1. gedwongen geneeskundige handeling op grond van artikel 32 van de Pbw
2. a-dwangbehandeling op grond van artikel 46d, onder a, van de Pbw
3. b-dwangbehandeling op grond van artikel 46d, onder b, van de Pbw

Ad 1. Het gaat om een gedwongen geneeskundige handeling die naar het oordeel van de inrichtingsarts volstrekt noodzakelijk is ter afwending van gevaar voor de gezondheid of de veiligheid van de gedetineerde of anderen.

Ad 2. Buiten de situaties als bedoeld in artikel 32 van de Pbw en indien niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 46c, onderdelen b en c, van de Pbw (het overleg over het geneeskundig behandelingsplan heeft niet tot overeenstemming geleid en de gedetineerde verzet zich tegen de behandeling) kan als uiterste middel geneeskundige behandeling plaatsvinden voor zover aannemelijk is dat zonder die geneeskundige behandeling het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens van de gedetineerde doet veroorzaken niet binnen een redelijke termijn kan worden weggenomen, of

Ad 3. indien de directeur daartoe een besluit heeft genomen en dit naar het oordeel van de inrichtingsarts volstrekt noodzakelijk is om het gevaar dat de stoornis van de geestvermogens de gedetineerde binnen de inrichting doet veroorzaken, af te wenden.

Ter uitvoering van de Wet onvrijwillige geneeskundige behandeling zijn bij Besluit van 8 maart 2013 het Rvt, de Pm en het Rjj gewijzigd (Staatsblad 2013, 99). Zo is in de artikelen 34d Rvt, 22e Pm en 49e Rjj bepaald dat de directeur/het hoofd van de inrichting uiterlijk drie dagen voor het nemen van de beslissing tot het toepassen van een a-dwangbehandeling (Ad 2) onder meer de voorzitter van de commissie van toezicht en de raadsman van betrokkene in kennis stelt van het voornemen van een beslissing tot het toepassen van een a-dwangbehandeling. Zij worden in de gelegenheid gesteld hun bezwaren kenbaar te maken, die door de directeur/het hoofd van de inrichting in de beslissing worden vermeld.

Rechtsmiddelen

Ad 1 en 3: tegen de beslissing tot gedwongen geneeskundige handeling en b-dwangbehandeling staan beklag en beroep open (zie artikel 60 en 69 van de Pbw, artikel 56, eerste lid onder e en artikel 67 van de Bvt alsmede artikel 65, eerste lid onder i en tweede lid en artikel 74 van de Bjj). Hangende beklag en beroep kan tevens om schorsing worden gevraagd.

Ad 2: tegen de beslissing tot a-dwangbehandeling staat rechtstreeks beroep open (zie artikel 72, derde lid, van de Pbw, artikel 69, eerste lid onder g, van de Bvt en artikel 77, derde lid, van de Bjj). Hangende dit beroep kan tevens om schorsing worden gevraagd.

De beroepscommissie heeft op 3 december 2013 uitspraak gedaan in de eerste serie beroepen betreffende toepassing van een zogenaamde a-dwangbehandeling op grond van artikel 46d, aanhef en onder a, van de Pbw.

In 13/2552/GA van 3 december 2013 is bepaald dat geen beroep kan worden ingesteld (of schorsing kan worden gevraagd) tegen de in artikel 22e van de Pm geregelde voorgenomen beslissing van de directeur.

In 13/2585/GA van 3 december 2013 is de definitieve beslissing beoordeeld. Van belang is dat tussen het moment van de beslissing en de tenuitvoerlegging van de beslissing tot dwangmedicatie een periode van 72 uur in acht wordt genomen omdat anders geen rechtsmiddel tegen de start van de behandeling kan worden aangewend. Verder verzet het beroepsgeheim zich niet tegen verstrekking van medische informatie, waaronder het behandelplan, aan de beroepscommissie. Bij de beslissing tot dwangmedicatie dienen de directeur, de behandelend psychiater en een onafhankelijk psychiater betrokken te zijn. Gebleken is dat de directeur Zorg en Behandeling van het PPC Amsterdam tevens optreedt als behandelend psychiater dan wel als niet bij de behandeling betrokken psychiater. Ter waarborging van een onafhankelijke beoordeling beveelt de beroepscommissie aan om de werkwijze en taakverdeling binnen het PPC aan te passen en dat de aanvraag voor de tweede psychiatrische verklaring wordt gedaan bij een psychiater die niet werkzaam is in het PPC waar de betreffende gedetineerde verblijft. Het beroep wordt ongegrond verklaard.

Beide uitspraken zijn met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Gevangeniswezen - plaatsing/overplaatsing

Opnieuw plaatsing op afdeling voor beheersproblematische gedetineerden (b.p.g.)

Nadat de beroepscommissie eerder het beroep van klager gegrond had verklaard en de selectiefunctionaris had opgedragen om een nieuwe beslissing te nemen, heeft de selectiefunctionaris op 28 december 2012 andermaal besloten klager te plaatsen op de b.p.g.-afdeling van de p.i. Vught, echter thans enkel op de grond dat een plaatsing op deze afdeling in het belang is van een ongestoorde rechtsgang en in verband met de te verwachten uitspraak in de Passagezaak op 29 januari 2013. Onder het belang van een ongestoorde rechtsgang verstaat de selectiefunctionaris het voorkomen van beïnvloeding van medeverdachten en/of getuigen.

De beroepscommissie is van oordeel dat uit de stukken onvoldoende de noodzaak van een plaatsing van klager in een individueel regime is gebleken. Op geen enkele manier wordt duidelijk gemaakt waarom – met toepassing van een aantal maatregelen die mogelijk zijn in het kader van klagers plaatsing op de lijst van Gedetineerden met een vlucht-/maatschappelijk risico – niet volstaan kan worden met plaatsing in een inrichting met een regime van algehele gemeenschap en een hoog beveiligingsniveau (zoals door het multidisciplinair overleg van de inrichting in het advies van 6 december 2012 ook wordt geadviseerd) of met plaatsing in een inrichting met een regime van beperkte gemeenschap.

De selectiefunctionaris voert aan dat in een individueel regime het belang van een ongestoorde rechtsgang het beste kan worden gediend. Het enkele gegeven dat het belang van een ongestoorde rechtsgang wellicht het beste gediend kan worden bij plaatsing in een individueel regime rechtvaardigt, los van de gerechtvaardigde belangen van klager, nog niet zonder meer afwijking van het in de Pbw neergelegde uitgangspunt dat gedetineerden in beginsel in een regime van algehele gemeenschap dan wel beperkte gemeenschap worden geplaatst. Een belangenafweging dienaangaande ontbreekt in de bestreden beslissing. Hier komt bij dat vanwege het in artikel 2, vierde lid, van de Pbw neergelegde beginsel van minimale beperkingen niet voor het meest restrictieve regime kan worden gekozen als andere middelen, die minder verstrekkend zijn, tot eenzelfde resultaat kunnen leiden. Hetzelfde geldt voor de door de selectiefunctionaris aangevoerde grond van mogelijke onrust na de te verwachten uitspraak in de Passagezaak op 29 januari 2013. Inmiddels is op dit punt bekend dat de rechtbank klager in de Passagezaak heeft vrijgesproken van de aantijgingen op het punt van de liquidaties, terwijl de rechtbank al eerder de voorlopige hechtenis van klager in die Passagezaak had opgeheven.

De beroepscommissie heeft de beslissing van de selectiefunctionaris bij afweging van alle in aanmerking komende belangen als onredelijk en onbillijk aangemerkt. Het beroep is daarom gegrond verklaard, de bestreden beslissing is vernietigd en de selectiefunctionaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen. De nieuwe beslissing dient in ieder geval in te houden een overplaatsing van klager uit de b.p.g.-afdeling van de p.i. Vught naar een inrichting met een regime van algehele of beperkte gemeenschap (BC 14 februari 2013, 12/4058/GB).

Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: klager is bij beslissing van 27 februari 2013 geselecteerd voor de gevangenis van de p.i. Vught waar een regime van algehele gemeenschap geldt.

Twee zaken betreffende beslissing verlenging EBI-verblijf

De beroepscommissie heeft een kader gegeven waaraan beslissingen tot plaatsing in de EBI en beslissingen tot verlenging van het verblijf in de EBI kunnen worden getoetst. Dit kader luidt als volgt:

“Uitgangspunt in de wet (artikel 2, vierde lid, van de Pbw) is, dat personen ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel plaatsvindt aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die welke voor het doel van de vrijheidsbeneming of in het belang van de handhaving van de orde of veiligheid in de inrichting noodzakelijk is.

Dit uitgangspunt van “minimale beperkingen” geldt in beginsel voor alle gedetineerden (inclusief tot levenslange gevangenisstraf veroordeelde gedetineerden). Telkens zal, wanneer een uitzondering wordt gemaakt op dit uitgangspunt, onderbouwd en gemotiveerd moeten worden waarom de noodzaak voor verdergaande beperkingen aanwezig is en waarom niet kan worden volstaan met een andere, qua beperkingen in het regime minder vergaande wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel.

Bij het voortduren van eventuele beperkingen dient de uitvoerende instantie wederom gemotiveerd aan te geven op grond waarvan nog steeds niet volstaan kan worden met minder vergaande beperkingen. Zeker bij langdurige vrijheidsstraffen dient inzichtelijk te worden gemaakt welk detentietraject men voor ogen heeft, aan welke vereisten een gedetineerde moet voldoen om het traject te doorlopen en welke stappen men denkt te nemen om dat traject te realiseren. Een en ander met het oog op het – met inachtneming van uit beveiliging van de maatschappij en handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting benodigde maatregelen – bieden van perspectief aan de gedetineerde en (indien aan de orde) op het voorbereiden van een verantwoorde terugkeer van de gedetineerde in de samenleving.

Zonder twijfel is dat de plaatsing van een gedetineerde in de EBI een uitzondering maakt op het hiervoor vermelde uitgangspunt. Het in de EBI geldende regime kan als zeer restrictief en beperkend voor de gedetineerde die daar wordt geplaatst worden gekenschetst. Om die reden zal bij een voorgenomen plaatsing van een gedetineerde in deze inrichting kritisch getoetst moeten worden of voldaan is aan de in artikel 6 van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden vermelde criteria voor plaatsing. Daarbij dient zoveel mogelijk actuele, concrete en met feiten onderbouwde informatie te worden betrokken.

Gelet op de gevolgen van plaatsing in de EBI voor een gedetineerde moet, bij een alsmaar voortdurende verblijfsduur in de EBI, een groter belang worden gehecht aan de actualiteit, concreetheid en volledigheid alsmede de betrouwbaarheid van de overgelegde informatie. Daarenboven dient, zoals hiervoor al in algemene zin is aangegeven, gemotiveerd te worden waarom niet kan worden volstaan met toepassing van minder vergaande beperkingen en mag worden verwacht dat men inzicht geeft in het detentietraject dat men voor ogen heeft voor de betreffende gedetineerde.

Het enkele gegeven dat bij een eerste plaatsing in de EBI geoordeeld wordt dat een

gedetineerde bij ontvluchting een onaanvaardbaar maatschappelijk risico vormt (waarbij het vluchtrisico als zodanig hieraan ondergeschikt is), brengt, het voorgaande in ogenschouw nemende, nog niet met zich dat verlenging van de plaatsing in de EBI alleen daarom al dient plaats te vinden. Er is geen sprake van dat het adagium "eens een onaanvaardbaar maatschappelijk risico, altijd een onaanvaardbaar maatschappelijk risico" opgeld zou doen. Ook ten aanzien van de gedetineerden die op grond van dit criterium in de EBI zijn geplaatst, dient daarom telkens in het licht van het uitgangspunt van de wet te worden beoordeeld of die plaatsing in de EBI nog wel proportioneel en nodig is of dat (al dan niet met toepassing van specifieke beveiligingsmaatregelen) volstaan kan worden met plaatsing in een inrichting met een minder beperkend regime. Daarbij overweegt de beroepscommissie dat, hoewel van ondergeschikt belang, het al dan niet bestaan van vluchtrisico wel degelijk relevant kan zijn en dat dat risico, als daarvan volgens de uitvoerende instantie sprake zou zijn, om die reden ook met concrete feiten of omstandigheden en met (actuele) informatie dient te worden onderbouwd."

Toepassing van dit kader in concrete beroepszaken heeft in twee gevallen geleid tot een gegrondverklaring van het betreffende beroep: 12/3721/GB van 6 juni 2013 en 12/3910/GB van 6 juni 2013.

Beide uitspraken zijn met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: de selectiefunctionaris heeft beide klagers, de één op 27 mei 2013 en de ander op 12 juni 2013, geselecteerd voor overplaatsing naar een normaal beveiligde inrichting

Gevangeniswezen - verlof

Onderling gedetineerdenbezoek

De echtgenoot van klager heeft verzocht om zijn eveneens gedetineerde partner te kunnen bezoeken. De beroepscommissie is van oordeel dat na een tijdsverloop van twee jaar sinds de aanvang van de detentie van klager en zijn echtgenoot het belang van klager bij het uitoefenen van zijn recht op gezinsleven (artikel 8 EVRM) zwaarder dient te wegen ongeacht de mogelijk publicitaire gevolgen. Het beroep wordt gegrond verklaard en de staatssecretaris wordt opgedragen om een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/3388/GV van 7 januari 2013).

Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: De staatssecretaris heeft op 22 januari 2013 beslist tot een begeleid verlof van klager aan zijn echtgenoot.

Algemeen verlof I

Klager is veroordeeld in een zeer publiciteitsgevoelige zedenzaak met een groot aantal slachtoffers. De beroepscommissie acht de afwijzing van klagers verlofaanvraag in juli 2012 gelet op de maatschappelijke onrust niet onredelijk of onbillijk. Ten aanzien van de afwijzing in november 2012 geldt dat thans aan het belang van klager bij een goede en tijdige voorbereiding van zijn terugkeer in de maatschappij doorslaggevende betekenis wordt toegekend.

De beroepscommissie verklaart het beroep ten aanzien van de beslissing van 16 november 2012 gegrond, vernietigt de uitspraak van de beklagcommissie en verklaart het beklag alsnog gegrond. Zij draagt de directeur op een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van haar uitspraak binnen een termijn van twee weken na ontvangst daarvan en gaat ervan uit dat, indien de directeur van mening is dat verlof moet worden verleend, hij de opdracht om een nieuwe beslissing te nemen zal overdragen aan de staatssecretaris (BC 12/4015/GA van 10 april 2013).

Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: klager is bij beslissing van 3 mei 2013 van de staatssecretaris verlof verleend onder voorwaarden.

Algemeen verlof II

Klager heeft in februari 2013 aan de directeur van de penitentiaire inrichting een verzoek gedaan voor algemeen verlof. Een gedetineerde komt eerst voor algemeen verlof in aanmerking wanneer hij tenminste eenderde van de onherroepelijk en onvoorwaardelijk opgelegde straf heeft ondergaan en zijn strafrestant ten minste drie maanden en ten hoogste een jaar bedraagt. Algemeen verlof wordt verleend voor de duur van maximaal 60 uur. De directeur heeft dit verzoek afgewezen. Klager is tegen deze beslissing in beklag gegaan. De beklagcommissie heeft dit beklag op 24 juni 2013 gegrond verklaard. De directeur is tegen deze uitspraak in beroep gegaan bij de RSJ. Op 30 september 2013 (kenmerk 13/2217/GA en 13/2264/GA) heeft de beroepscommissie dit beroep ongegrond verklaard. De beroepscommissie oordeelde dat een gedoseerd vrijhedenbeleid, waarbij verlofmogelijkheden geleidelijk worden uitgebreid naarmate de einddatum nadert, het middel bij uitstek is om klager te laten voorbereiden op zijn terugkeer in de samenleving. De staatssecretaris werd opgedragen om een nieuwe beslissing te nemen op de verlofaanvraag. Deze heeft op 11 oktober 2013 opnieuw afwijzend beslist. Wel heeft hij een re-integratieplan geïntroduceerd. Dit houdt in dat klager binnen de muren van een penitentiaire inrichting door middel van uitbreiding van verantwoordelijkheden en werkzaamheden en zesmaal een verblijf in een logeershuis binnen een penitentiaire inrichting met familie aan zijn resocialisatie kan werken. Klager stelt beroep in tegen deze beslissing.

De beroepscommissie overweegt dat naarmate de tijd vordert en de daadwerkelijke invrijheidstelling van klager naderbij komt, zijn belang bij een goede voorbereiding op die invrijheidstelling gaat prevaleren boven de mogelijke maatschappelijke onrust en de risico's die verlofverlening met zich mee kan brengen. Het re-integratieplan is ontoereikend, omdat het niet voorziet in enige vorm van verlof in de vrije maatschappij. Het risico op maatschappelijke onrust en bedreigingen is, ook volgens de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, niet toegenomen. De beroepscommissie bepaalt dat op korte termijn een aanvang dient te worden gemaakt met de uitvoering van het re-integratieplan. In aansluiting hierop moet uiterlijk 1 februari 2014 en vervolgens maandelijks klager in de gelegenheid worden gesteld om met verlof te gaan. Veiligheidsmaatregelen kunnen de risico's bij verlofverlening minimaliseren (13/3433/GV van 10 december 2013).

De eerste uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst, de laatste uitspraak met een persbericht.

Het vervolg: de staatssecretaris heeft de Tweede Kamer op 20 januari 2014 bericht dat het eerste verlof, dat voor 1 februari 2014 moest plaatsvinden, heeft plaatsgevonden.

Gevangeniswezen - medisch

Oordeel arbeids(on)geschiktheid

Klager is bekend met rugklachten en heeft zich gewend tot de medische dienst met het verzoek om ziekmelding vanwege zijn rugklachten. Aannemelijk is dat de verpleegkundige enkel heeft gekeken naar klagers mobiliteit en klager arbeidsgeschikt heeft bevonden zonder klager verder te onderzoeken en de inrichtingsarts te raadplegen. Klager is niet door de inrichtingsarts gezien.

De beroepscommissie is van oordeel dat het handelen van de medische dienst onzorgvuldig is en kan worden aangemerkt als in strijd met de in artikel 28 Pm neergelegde norm. Het is volgens de beroepscommissie niet aan de verpleegkundige om de arbeids(on)geschiktheid van een gedetineerde te beoordelen. Hiervoor dient de inrichtingsarts geraadpleegd te worden, waarbij het de voorkeur verdient dat de

inrichtingsarts de gedetineerde zelf ziet. Het beroep is daarom gegrond verklaard (BC 12/3764/GM van 11 februari 2013).

Psychiatrisch onderzoek zonder toestemming van klager

Klager stelt dat hij geen toestemming heeft gegeven voor het verrichten van een gedragskundig onderzoek door de inrichtingspsychiater en/of externe psychiaters en het daarvoor gebruiken van medische informatie.

De beroepscommissie is van oordeel dat het medisch handelen van de inrichtingspsychiater en de door de medische dienst betrokken externe psychiaters is gebaseerd op artikel 42 Pbw. Dit medisch handelen vindt niet plaats op basis van een behandelingsovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 7:446, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek (BW). Artikel 7:464, eerste lid, van het BW verklaart weliswaar de bepalingen van afdeling 5 van titel 7 van overeenkomstige toepassing op het uitoefenen van een geneeskundig beroep of bedrijf anders dan krachtens een behandelingsovereenkomst, doch slechts voor zover de aard van de rechtsbetrekking zich daartegen niet verzet. In het onderhavige geval is besloten tot een psychiatrisch onderzoek teneinde te beoordelen of het beleid ten aanzien van de BPG-indicatie en veiligheidsmaatregelen jegens klager moet worden gewijzigd. De uitkomsten van dit onderzoek dienen de directeur van de penitentiaire inrichting in het nemen van zijn beslissing en zijn - zo leidt de beroepscommissie uit de stukken af - niet gericht op de behandeling van de stoornis van klager. De behandelrelatie tussen de psychiaters en klager is daarom niet van dien aard dat voor het doen van dit onderzoek de toestemming van klager zoals bedoeld in artikel 7:450, eerste lid, van het BW is vereist. Voor het doen van een onderzoek bestond ook voldoende aanleiding nu uit de stukken is gebleken dat in het verleden sprake is geweest van zeer ernstige agressieve incidenten, waarbij klager personeelsleden heeft verwond. Wat betreft het psychiatrisch onderzoek is er geen medische standaard die zich ertegen verzet dat dit onderzoek plaatsvindt zonder betrokkene zelf te hebben gesproken. In casu was dit ook niet mogelijk, omdat klager elke medewerking hieraan heeft geweigerd. Overigens is uit de stukken niet gebleken dat de inrichtingspsychiater zelf een diagnose heeft gesteld.

De beroepscommissie is daarom van oordeel dat het handelen van de inrichtingspsychiater niet kan worden aangemerkt als in strijd met de in artikel 28 Pm neergelegde norm (BC 13/3289/GM van 19 december 2013).

2.6 Terbeschikkingstelling

Terbeschikkingstelling – beklag

Deelname patiënten aan beheer geldt van verpleegde

Klager beklagde zich erover dat de inrichting patiënten betreft bij het beheer van zijn financiën. De beklagrechtter heeft klager niet-ontvankelijk verklaard in zijn beklag omdat sprake is van een algemene regeling in de inrichting en geen sprake is van een beslissing waartegen beklag openstaat.

De beroepscommissie verklaart klager op grond van artikel 56, eerste lid, onder e Bvt wel ontvankelijk in zijn beklag, omdat klager stelt dat de inrichting zijn recht op privacy ex artikel 8 EVRM heeft geschonden. Het beklag wordt inhoudelijk gegrond verklaard, omdat het hoofd van de inrichting naar het oordeel van de beroepscommissie de grenzen van zijn bevoegdheid met betrekking tot het beheer van klagers geld heeft overschreden. Het laten kennisnemen van klagers financiële gegevens door medepatiënten in de financiële commissie, en daarmee het doorbreken van de geldende geheimhoudingsplicht ten aanzien van die gegevens, berust louter op behandelingsfilosofie van de inrichting. Van enige uit de uitvoering van het Rvt voortvloeiende noodzaak tot schending van die geheimhoudingsplicht is niet gebleken. In het bijzonder is niet aangevoerd noch anderszins aannemelijk geworden dat de uitoefening van de taak het geld van klager te beheren noopt tot het betrekken van medepatiënten bij de advisering over klagers financiën. Ook in andere wet- of regelgeving is niet voorzien in de door klager bestreden handelwijze van de inrichting (BC 12/3725/TA van 4 april 2013).

Luchtruimte

Klager heeft klacht ingediend over schending van zijn recht op luchten omdat hij gedurende de hem opgelegde afzondering in een te kleine luchtruimte moest luchten. De klachtcommissie heeft klager daarin niet-ontvankelijk verklaard op de grond dat geen sprake is van een beslissing waartegen klacht openstaat.

De beroepscommissie verklaart klager op grond van artikel 56, eerste lid, onder a, Bvt wel ontvankelijk in zijn klacht, omdat klager stelt dat zijn recht op luchten is geschonden. Inhoudelijk verklaart de beroepscommissie het klacht gegrond, omdat een redelijke uitleg van de wet meebrengt dat de luchtruimte een voldoende mogelijkheid voor behoorlijke lichaamsbeweging dient te bieden en haar uit onderzoek is gebleken dat de geringe oppervlakte van de desbetreffende luchtruimte daartoe geen redelijke mogelijkheid biedt. Dit klemmt te meer nu klager maandenlang is afgezonderd en gedurende lange tijd op deze manier heeft moeten luchten. Een verblijf in de bedoelde luchtruimte kan daarom naar het oordeel van de beroepscommissie niet worden aangemerkt als een verblijf in de buitenlucht als bedoeld in artikel 43 Bvt (BC 13/262/TA van 1 mei 2013).

Recht op onaantastbaarheid van het lichaam

Klager heeft zich beklagd over bedreiging door twee medepatiënten die op agressieve wijze zijn kamerdeur hebben dichtgegooid. De klachtcommissie heeft klager niet-ontvankelijk verklaard in zijn klacht op de grond dat geen sprake is van een voor klacht vatbare beslissing.

De beroepscommissie verklaart klager op grond van artikel 56, eerste lid, onder e, Bvt wel ontvankelijk in het klacht, dat wordt opgevat als te zijn gericht tegen het niet optreden door het hoofd van de inrichting tegen een zodanig dreigende aanranding van zijn lichaam door twee medepatiënten, dat dit een schending oplevert van het in artikel 11 van de Grondwet neergelegde recht op onaantastbaarheid van het lichaam c.q. het in artikel 3 van het EVRM neergelegde verbod van onmenselijke of vernederende behandeling en de hieraan verbonden positieve verplichting van de autoriteiten om een dreigende inbreuk daarop te voorkomen. Het klacht wordt inhoudelijk ongegrond verklaard, omdat niet is gebleken van een daadwerkelijke aanranding van klagers lichaam of een onmiddellijke dreiging daarvan (BC 13/836/TA van 4 juni 2013).

Klager heeft het personeel gemeld dat hij door een medeverpleegde werd bedreigd en heeft van die medeverpleegde een klap gekregen nadat het personeel zich in de stafkamer had teruggetrokken. Klager heeft daarom klacht over een schending van zijn recht op onaantastbaarheid van het lichaam ingediend. De klachtcommissie heeft dit klacht ongegrond verklaard op de grond dat sprake was van toezicht door het personeel vanuit het kantoor op de afdeling en dat, ook als het personeel in de directe nabijheid aanwezig was geweest, het incident niet had kunnen worden voorkomen.

De beroepscommissie heeft het klacht van klager in beroep gegrond verklaard. Op de, beheersmatig lastige, afdeling was bekend dat er spanningen waren tussen meerdere verpleegden en dat dreigementen waren geuit. Dit vergt naar het oordeel van de beroepscommissie extra maatregelen ter waarborging van de veiligheid op de afdeling. Het ligt dan ook niet in de rede dat het personeel verpleegden juist in een dergelijke situatie zonder directe fysieke aanwezigheid van personeel op de afdeling laat. Het slechts toezicht houden door een ruit vanuit de stafkamer kan niet voldoende worden geacht (BC 13/1402/TA van 15 juli 2013).

Terbeschikkingstelling – plaatsing/overplaatsing

Longstay

De staatssecretaris heeft beslist klager in een longstayvoorziening te plaatsen omdat er voor klager als ongewenst verklaarde vreemdeling geen andere optie mogelijk zou zijn. De beroepscommissie acht de beslissing onredelijk en onbillijk en verklaart klagers beroep daartegen gegrond, omdat uit de over klager uitgebrachte rapportage en het

advies van de LAP naar voren komt dat een longstaystatus vanuit gedragsdeskundig oogpunt niet noodzakelijk is, maar dat klager, gelet op het beloop van zijn ziektebeeld, thuishoort op een resocialisatieafdeling en niet op een longstayafdeling. Daarnaast hebben positieve ontwikkelingen plaatsgevonden, waardoor klagers terugkeer naar en resocialisatie in zijn vaderland dichtbij komen. De beroepscommissie is daarom van oordeel dat het in de rede ligt en van belang is dat klager, die voor een grote verandering staat, zijn terugkeer naar en resocialisatie in zijn vaderland vanuit de behandelafdeling, waar hij gewend is te verblijven, kan voorbereiden. Het klimaat op een behandelafdeling zal meer gericht zijn op verandering en op het zetten van vervolgstappen in de behandeling dan het klimaat op een longstayafdeling (BC 12/2014/TB van 4 januari 2013).

Het vervolg: de staatssecretaris heeft klager bij beslissing van 17 januari 2013 geselecteerd voor een kliniek met een reguliere behandelafdeling, te weten het Forensisch Psychiatrisch Centrum Velzicht.

In een andere zaak heeft klager de staatssecretaris verzocht hem naar een andere longstayvoorziening over te plaatsen omdat hij dan meer bezoekmogelijkheden heeft en daardoor zijn kwaliteit van leven sterk verhoogd zou kunnen worden. De staatssecretaris heeft dit verzoek afgewezen op de grond dat zwaarwegende behandelinhoudelijke redenen voor de verzochte overplaatsing ontbreken.

De beroepscommissie overweegt dat als een overplaatsing naar een andere longstayvoorziening daadwerkelijk de kwaliteit van leven van een longstaygeplaatste zou kunnen verbeteren dit een belang is dat dient te worden meegewogen bij de beoordeling of de beslissing van de staatssecretaris als redelijk en billijk kan worden aangemerkt. De beroepscommissie verklaart het beroep ongegrond, omdat klager geen medische verklaringen betreffende zijn bezoekers heeft overgelegd zodat de juistheid van zijn stelling daaromtrent niet kan worden beoordeeld. Daarnaast dient de capaciteit longstayplaatsen in de door klager gewenste longstayvoorziening te worden teruggebracht. Gelet hierop is de beroepscommissie van oordeel dat de staatssecretaris in redelijkheid tot afwijzing van klagers verzoek tot overplaatsing naar een andere longstayvoorziening heeft mogen beslissen en heeft zij het beroep ongegrond verklaard (BC 12/3314/TB van 12 april 2013).

Longcare

In het verzoek tot opheffing van klagers longstaystatus heeft de kliniek aangegeven dat klager gebaat is bij een overplaatsing naar een nieuwe afdeling van De Voorde, een longcarevoorziening binnen de GGz. De staatssecretaris heeft echter beslist klagers verblijf in een longstayvoorziening voort te zetten. In beroep voert klager aan dat hij als AS-I patiënt thuishoort in De Voorde, dat de longstaystatus moet worden opgeheven en een machtiging transmuraal verlof dient te worden verleend waarom de kliniek ook tot tweemaal toe heeft verzocht. In navolging van de LAP ziet de staatssecretaris geen (nieuwe) resocialisatie- en/of uitstroombmogelijkheden voor klager; het Beleidskader Longstay Forensische Zorg van 19 januari 2009 (hierna: het Beleidskader) laat volgens hen geen ruimte voor overplaatsing van klager naar De Voorde.

De beroepscommissie verklaart klagers beroep gegrond en draagt de staatssecretaris op een nieuwe beslissing te nemen op de grond dat de bestreden beslissing onvoldoende is gemotiveerd. Volgens de beroepscommissie heeft de staatssecretaris de argumenten van de kliniek voor plaatsing van klager in de longcarevoorziening De Voorde onvoldoende meegewogen. De staatssecretaris heeft zich daarbij laten leiden door het advies van de LAP dat er ten onrechte van uitgaat dat een longcareplaatsing niet aan de orde kan zijn als resocialisatie niet mogelijk is. Het Beleidskader geeft daartoe namelijk wel de mogelijkheid als sprake is van een lage beveiliging en een hoge zorgbehoefte en voor het beteugelen van het recidiverisico geen longstayvoorziening meer nodig is maar van

resocialisatie geen sprake kan zijn (13/274/TB van 30 mei 2013).

Het vervolg: de staatssecretaris heeft klagers longstaystatus opgeheven en hem op 12 november 2013 geselecteerd voor het Forensisch Psychiatrisch Centrum Dr. Henri van der Hoevenkliniek.

Plaatsing van een jeugdige in een tbs-inrichting

Een jeugdige is tijdens de tenuitvoerlegging van een aan hem opgelegde pij-maatregel vanuit een justitiële jeugdinrichting overgeplaatst naar een tbs-inrichting. De beroepscommissie heeft het daartegen gerichte beroep ongegrond verklaard omdat zij de bestreden beslissing niet onredelijk of onbillijk acht. Klager heeft na de oplegging van de pij-maatregel in meerdere justitiële jeugdinrichtingen en forensisch psychiatrische centra verbleven. Zijn verblijf in deze inrichtingen wordt gekenmerkt door ernstige agressieve incidenten richting het personeel. Klager is op verzoek van het ministerie van Veiligheid en Justitie onderzocht door het PBC teneinde na te gaan of een behandeling aangewezen is en in welke inrichting. Het PBC concludeert in zijn rapport dat een behandeling of gedragsbeïnvloeding van klager vanwege zijn pathologie niet mogelijk is. Het PBC ziet als beste mogelijkheid om klagers bejegening gedurende de duur van de pij-maatregel een gezamenlijke verantwoordelijkheid te laten zijn van FPC's, PPC's en FOBA op basis van een uitgewerkt regieplan zonder behandelambitie. De veiligheid dient voorop te staan. Dit komt zijn ontwikkeling ten goede en past – zo begrijpt de beroepscommissie uit het rapport – bij de aan hem opgelegde pij-maatregel. Het PBC acht verder een plaatsing van klager in een justitiële jeugdinrichting, gelet op zijn leeftijd en psychopathologie, niet meer aangewezen. Gebleken is dat de desbetreffende tbs-inrichting een mogelijke resocialisatie op termijn niet uitsluit (BC 13/1406/TB van 9 september 2013).

Overplaatsing van een jeugdige van een FPK naar een FPC

Een jeugdige is tijdens de tenuitvoerlegging van een aan hem opgelegde pij-maatregel vanuit een justitiële jeugdinrichting overgeplaatst naar een FPK om vorm te kunnen geven aan een resocialisatietraject waarvoor binnen een justitiële jeugdinrichting (j.j.i.) geen mogelijkheid meer werd gezien. Tijdens het verblijf in de FPK heeft zich een ernstig incident voorgedaan, waarna de staatssecretaris heeft besloten klager naar een FPC over te plaatsen, omdat op dat moment geen andere, qua beveiliging voor klager geschikte inrichting beschikbaar was. De beroepscommissie heeft het daartegen gerichte beroep ongegrond verklaard. Ondanks het genoemde incident zijn voldoende inspanningen verricht om voor klager een plaats in een instelling te vinden van waaruit zijn resocialisatietraject onder de grondslag van de Bjj vorm gegeven zou kunnen worden, wat niet tot positief resultaat heeft geleid. Er zijn geen andere settings die op dit moment qua beveiligingsniveau een reëel behandelmilieu voor klager vormen (BC 13/1939/TB van 17 september 2013).

Belang slachtoffer

De staatssecretaris heeft op verzoek van tbs-inrichting A beslist tot overplaatsing van klager naar tbs-inrichting B. De beroepscommissie heeft het beroep daartegen ongegrond verklaard. Klager is veroordeeld voor onder meer mishandeling van zijn vriendin en beschikt over een machtiging voor begeleid verlof die hij vanuit inrichting A niet kan benutten, omdat de vader van het slachtoffer bezwaar maakt tegen de verlofstatus van klager. Klager persisteert bij zijn wens om te resocialiseren in de plaats, alwaar ook het slachtoffer woonachtig is. Gelet op de aard en ernst van het indexdelict die meebrengen dat het voorkomen van een confrontatie met het slachtoffer vooralsnog aangewezen lijkt, is het belang van het slachtoffer één van de in de afweging te betrekken belangen bij de beslissing vanuit welke inrichting klager zijn verlopen het best kan benutten. Ten aanzien van klager is hierbij van belang dat klager het delict waarvoor hij is veroordeeld blijft ontkennen. Het slachtofferonderzoek kon niet worden afgerond. De pogingen die

inrichting A heeft ondernomen om klager zijn verloven te laten praktiseren zijn niet geslaagd. Hierdoor is er geen uitzicht op resocialisatie vanuit die inrichting. Tegen deze achtergrond acht de beroepscommissie de beslissing van de staatssecretaris klager over te plaatsen naar een inrichting van waaruit resocialisatie wel mogelijk wordt geacht, bij afweging van alle in aanmerking komende belangen, niet onredelijk of onbillijk (BC 13/2340/TB van 2 december 2013).

Terbeschikkingstelling – overige ministeriële beslissingen

Intrekken verlofmachtiging

De staatssecretaris heeft klagers verlofmachtiging vanwege overtreding van verloffvoorwaarden ingetrokken. De beroepscommissie heeft het beroep daartegen gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen een nieuwe beslissing te nemen, omdat de intrekking van de verlofmachtiging naar haar oordeel in klagers geval een onevenredig zware reactie is op de ongeoorloofde afwezigheid van klager en twee eerdere, geringe, overtredingen van de verloffvoorwaarden. Hierbij is van belang dat de inrichting voor klager een behandeltraject voorstaat richting overplaatsing naar een transmurale voorziening. De inrichting acht voor klager een voortdurend, strikt dwingend kader als dat van het huidige regime van de tbs met dwangverpleging niet meer noodzakelijk. Klager lijkt veeleer op langdurige zorg aangewezen. Verder is van belang dat zich tijdens de ongeoorloofde afwezigheid geen strafbare feiten of anderszins ernstige incidenten hebben voorgedaan en dat de inrichting in de ongeoorloofde afwezigheid geenszins een belemmering ziet voor de genoemde overplaatsing teneinde klager aldaar van adequate behandeling en zorg te voorzien, hetgeen wordt gefrustreerd door intrekking van de verlofmachtiging. Twee eerdere overtredingen van de verloffvoorwaarden kunnen daaraan niet afdoen. Het ene incident (het drinken van bier) vond plaats voordat de onderhavige machtiging tot transmuraal verlof was verleend en het is niet redelijk dit (niet zeer ernstige) incident mee te wegen bij de beslissing tot intrekking van de verlofmachtiging. Het tweede incident (het te laat en op eigen gelegenheid terugkeren van verlof) vindt zijn aanleiding in het feit dat klager tijdens het bezoek aan zijn vader in het verzorgingshuis in slaap was gevallen. Dit incident kan naar het oordeel van de beroepscommissie onvoldoende gewicht in de schaal leggen om de beslissing tot intrekking van de verlofmachtiging te rechtvaardigen (BC 13/977/TR van 8 oktober 2013).

Het vervolg: de staatssecretaris heeft op 5 november 2013 een machtiging transmuraal verlof verleend.

2.7 Jeugd

Beginnelsenwet justitiële jeugdinrichtingen – beklag

Informeren ouders van meerderjarige

Klager beklagde zich als meerderjarige over het inlichten van zijn ouders over zijn behandeling. De beklagcommissie heeft klager niet-ontvankelijk verklaard in dit beklag op de grond dat de klacht zich richt tegen algemeen beleid inzake ouderparticipatie, waarbinnen het aan de inrichting zelf is te bepalen welke informatie zij met ouders wil delen.

De beroepscommissie verklaart klager wel ontvankelijk in het beklag en verklaart dit beklag gegrond. Aangezien klager inmiddels meerderjarig is en zelf heeft aangegeven niet in te stemmen met het verstrekken van informatie aan zijn ouders met betrekking tot zijn behandeling in de j.j.i. zijn de beleidsregels van het stuk 'Visie op ouderparticipatie in j.j.i.' en van YOUTURN op dit punt strijdig met het recht van klager op eerbiediging van het privé-leven, zoals neergelegd in artikel 8 EVRM. Er is geen rechtvaardigingsgrond meer voor inbreuk op dat recht, omdat de wettelijke opvoedingstaak en het gezag van de ouders eindigen zodra de jeugdige achttien jaar wordt. De beslissing van de directeur om klagers ouders te betrekken bij en/of te

informereren over klagers behandeling zonder diens uitdrukkelijke instemming is derhalve in strijd met voormeld verdrag. Dit alles doet overigens niets af aan het uitgangspunt van bovenvermeld beleid om ouders van jeugdigen zo veel mogelijk te betrekken bij en te informeren over hun behandeling, maar verbindt aan de verstrekking van informatie aan ouders van jeugdigen van 18 jaar en ouder de voorwaarde dat die alleen gegeven kan worden met instemming van de meerderjarige zelf (BC 12/3535/JA van 12 maart 2013).

Ontvankelijkheid klachten over verlofbeslissingen

De beroepscommissie heeft dit jaar een aantal zaken met betrekking tot verlofbeslissingen behandeld, waarin het de vraag was of de beslissingen onder het beperkte beklagrecht van de Bjj vallen.

In de eerste zaak had inrichting A bij de staatssecretaris een (eerste) machtiging voor het verlenen van planmatig verlof voor klager aangevraagd. Na overplaatsing van klager naar inrichting B was daarop nog niet door de staatssecretaris beslist. Vervolgens heeft een incident plaatsgevonden op grond waarvan inrichting B heeft beslist geen verlofmachtiging voor klager aan te vragen. De beklagcommissie heeft klager ontvankelijk verklaard in het daartegen gericht beklag en dit beklag ongegrond verklaard.

De beroepscommissie heeft klager in beroep alsnog niet-ontvankelijk verklaard in het beklag, omdat geen beklag openstaat tegen de beslissing van de directeur van een j.j.i. om geen verlofmachtiging aan te vragen. Aangaande verlof staat ingevolge artikel 65, eerste lid onder g, Bjj alleen beklag open tegen de beslissing tot beperking of intrekking van verlof. Er is geen sprake van een absoluut recht op planmatig verlof (BC 12/3944/JA van 23 april 2013).

In de volgende zaak heeft de inrichting geen aanvraag voor verlenging van een verleende machtiging voor het verlenen van planmatig verlof aangevraagd. De beklagcommissie heeft het beklag daartegen ongegrond verklaard.

De beroepscommissie heeft klager in beroep alsnog niet-ontvankelijk verklaard in het beklag, omdat tegen de beslissing van de directeur van een j.j.i. om geen (nieuwe) verlofmachtiging aan te vragen geen beklag openstaat (BC 13/1441/JA van 13 augustus 2013).

In een volgende zaak heeft klager beklag ingediend tegen de weigering van de directeur om bij de staatssecretaris een verzoek om de vereiste machtiging voor het verlenen van incidenteel verlof in te dienen. De beklagcommissie heeft het beklag ongegrond verklaard.

De beroepscommissie heeft klager in beroep alsnog niet-ontvankelijk verklaard in het beklag. Het niet aanvragen van een verlofmachtiging is niet aan te merken als een beslissing tot beperking of intrekking van verlof. Voorts heeft een jeugdige niet op grond van een bij of krachtens de Bjj of een ieder verbindende bepaling van een in Nederland geldend verdrag recht op het aanvragen door de directeur van een verlofmachtiging. Volgens vaste jurisprudentie van de beroepscommissie bestaat er voor strafrechtelijk geplaatste jeugdigen volgens de bedoeling van de wetgever geen absoluut recht op planmatig verlof en staat geen beklag open tegen de beslissing van de directeur van een j.j.i. om geen verlofmachtiging aan te vragen. Hetzelfde geldt naar het oordeel van de beroepscommissie ook voor incidenteel verlof. Overigens zou, als er geen sprake zou zijn van een beperkt beklagrecht en wel beklag zou open staan, het beroep ongegrond zijn verklaard, reeds omdat – als al zou worden aangenomen dat een bruiloft is aan te merken als een onverwachte gebeurtenis of omstandigheid in de persoonlijke levenssfeer als bedoeld in artikel 32, eerste lid, Rjj – in ieder geval niet is gebleken dat is voldaan aan het vereiste dat de aanwezigheid van klager bij de bruiloft van zijn niet noodzakelijk is. De omstandigheid dat klager en zijn familie klagers aanwezigheid bij de bruiloft

wenselijk achten, kan niet leiden tot een ander oordeel (BC 13/3065/JA van 2 oktober 2013).

In een volgende zaak heeft klager beklag ingediend tegen de beslissing van de directeur van een j.j.i. tot intrekking van het aan klager verleende incidentele verlof om de crematie van klagers opa bij te wonen. Het beklag is ingediend nadat klager op een civielrechtelijke titel in een instelling voor gesloten jeugdzorg was geplaatst. De beklagcommissie heeft klager in zijn beklag ontvangen, omdat volgens haar voor de ontvankelijkheid bepalend is dat de bestreden beslissing is genomen op een moment dat klager (met een strafrechtelijke titel) in de j.j.i. verbleef en heeft het beklag gegrond verklaard. De directeur van de j.j.i. heeft daartegen beroep ingediend en aangevoerd dat klager niet in het beklag had mogen worden ontvangen.

De beroepscommissie heeft het beroep van de directeur gegrond verklaard en klager alsnog niet-ontvankelijk verklaard in het beklag, omdat klager ten tijde van het indienen van het beklag niet meer als jeugdige in de zin van de Bjj kon worden aangemerkt. Een ruime interpretatie van het begrip jeugdige, zoals door de beklagcommissie gegeven, kan niet uit de Bjj of de Memorie van toelichting worden opgemaakt (BC 13/2648/JA van 30 december 2013).

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen – plaatsing/overplaatsing

Afwijzing verzoek overplaatsing

Klager is vanwege zijn IQ en problematiek vanuit een j.j.i. geplaatst in GGz-instelling A. Hij heeft verzocht om overplaatsing naar GGz-instelling B, omdat hij zich in instelling A niet veilig voelt en zijns inziens beter behandeld kan worden in instelling B. Dit verzoek is door de selectiefunctionaris afgewezen omdat een adequate behandeling van klager in instelling A kan worden gegeven en klager daaraan eerst moet meewerken alvorens overplaatsing naar een instelling als instelling B kan plaatsvinden. Klager heeft daartegen beroep ingediend.

De beroepscommissie heeft bij tussenbeslissing de behandeling van het beroep aangehouden. Er is sprake van een zeer onwenselijke en uitzichtloze situatie, nu klager in instelling A als enige jongere in een groep met alleen volwassenen ter beschikking gesteld moet verblijven en na bedreiging door een ter beschikking gestelde vanaf december 2012 afgezonderd op zijn kamer zit. Klager, op wie al sedert 2009 de p.i.j.-maatregel van toepassing is, heeft onder deze omstandigheden bij verblijf binnen instelling A weinig perspectief op een adequate behandeling van zijn problematiek en er bestaat ook geen enkel zicht op verandering in deze situatie bij voortgezet verblijf van klager in die instelling. De beroepscommissie beschikt nog over onvoldoende gegevens om te kunnen beoordelen of en hoe in deze zeer onwenselijke situatie wijziging kan worden gebracht. Voor de beoordeling van het beroep acht de beroepscommissie het daarom noodzakelijk dat eerst wordt onderzocht of het mogelijk is om klager als jongere met een p.i.j.-maatregel te plaatsen in GGz-instelling B en wat, uitgaande van een IQ van 73 en zijn problematiek alsmede het beveiligingsniveau van de instelling, de behandelmogelijkheden zijn als klager in die instelling wordt geplaatst. De beroepscommissie acht het daarom wenselijk dat op korte termijn een intakegesprek met instelling B plaatsvindt om te bezien of plaatsing daar mogelijk en wenselijk is voor de vereiste behandeling van klager (BC 13/85/JB-tussenbeslissing van 3 mei 2013).

Uit nadere informatie van de selectiefunctionaris kwam naar voren dat instelling B geen intakegesprek met klager heeft gehouden, omdat die instelling hem niet de gewenste behandeling kan bieden daar klager vanwege zijn IQ niet tot de doelgroep behoort. Deze instelling heeft de selectiefunctionaris als andere optie instelling C voorgedragen, maar ook die instelling heeft geen intakegesprek met klager gehouden omdat klager vanwege zijn leeftijd niet voldoet aan de eisen van de doelgroep. Verder komt uit die nadere informatie naar voren dat de groepsgenoot die klager heeft bedreigd naar een

andere groep is overgeplaatst en dat instelling A tracht klager te bewegen zich tot de begeleiding te wenden als hij zich opnieuw bedreigd voelt en ook mee te gaan werken aan zijn behandeling. Klager heeft in reactie daarop gesteld dat de selectiefunctionaris niet afdoende naar alternatieven heeft gezocht. Er zou een nieuw onderzoek naar klagers IQ en de mogelijkheid van zijn plaatsing in GGz-instelling D moeten plaatsvinden. De beroepscommissie heeft het beroep uiteindelijk ongegrond verklaard, omdat de bestreden beslissing in het licht van de nadere informatie van de selectiefunctionaris niet onredelijk of onbillijk kan worden genoemd. De omstandigheid dat de selectiefunctionaris op eigen initiatief een door instelling B aangedragen alternatief heeft onderzocht noch de omstandigheid dat klager weer een ander alternatief heeft aangedragen, waarvoor nader onderzoek zou zijn vereist, kan tot een ander oordeel leiden. De beroepscommissie ziet daarom geen aanleiding om de behandeling van het beroep verder aan te houden. Klager kan desgewenst bij de selectiefunctionaris een verzoek tot overplaatsing naar instelling D indienen, opdat de selectiefunctionaris na eventueel nader onderzoek daarop gemotiveerd kan beslissen. Tegen een afwijzende beslissing kan klager weer een nieuwe beroepsprocedure starten (BC 13/85/TB-eindbeslissing).

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen – medisch

Afbouw van de verstrekking van incontinentiemateriaal

De beroepscommissie is van oordeel dat bij klager sprake is van een ernstig incontinentieprobleem zonder dat daarvoor een duidelijke oorzaak is gevonden. Volgens de standaard van het Nederlands Huisartsen Genootschap is in dat geval – naast eventuele andere behandelopties – het gebruik van incontinentiemateriaal aangewezen. De inrichtingsarts heeft naar het oordeel van de beroepscommissie op zichzelf volgens de regels der kunst gehandeld door de incontinentieproblematiek en het gebruik van incontinentiemateriaal door klager aanvankelijk aan te kijken en via afbouw van het gebruik van incontinentiemateriaal te proberen om klager te motiveren om zijn probleem via een blaastraining of medicatie aan te pakken.

Klager heeft vanaf het begin niet ingestemd met die behandeling en afbouw van de verstrekking het incontinentiemateriaal en zal daaraan zijn medewerking blijven onthouden zolang hij in de inrichting verblijft. Gelet op het blijvend ontbreken van klagers toestemming, het feit dat sprake is van ernstige incontinentieproblematiek, de huidige duur van het door de inrichting gekozen behandeltraject en de nadelige gevolgen die klager daarvan tot op heden heeft ondervonden en nog verder zal gaan ondervinden, kan hij naar het oordeel van de beroepscommissie thans (weer) aanspraak maken op de oorspronkelijke aanpak van het incontinentieprobleem door verstrekking van (voldoende) incontinentiemateriaal. De beroepscommissie komt daarom tot het oordeel dat de afbouw van de verstrekking van het incontinentiemateriaal aanvankelijk niet in strijd was met de in artikel 55 Rjj neergelegde norm, maar inmiddels wel daarmee in strijd komt. Het beroep tegen het handelen van de medische dienst is daarom gegrond verklaard (13/633/GM van 1 mei 2013).

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen – verlof

De staatssecretaris heeft geweigerd machtiging te verlenen aan de directeur van een j.j.i. om klager incidenteel verlof te verlenen voor het bijwonen van het 50-jarig huwelijksfeest van zijn grootouders. Klager heeft daartegen beroep ingediend. De beroepscommissie heeft dit beroep ongegrond verklaard. Als al kan worden aangenomen dat een 50-jarig huwelijksfeest van grootouders is aan te merken als een onverwachte gebeurtenis of omstandigheid in de persoonlijke levenssfeer als bedoeld in artikel 32, eerste lid, Rjj, is naar het oordeel van de beroepscommissie onvoldoende aannemelijk geworden dat klagers aanwezigheid daarbij noodzakelijk is, zoals bedoeld in artikel 32 Rjj. De enkele, niet onderbouwde stelling over de gezondheidstoestand van de grootouders kan niet tot een ander oordeel leiden. Ook de omstandigheid dat klagers aanwezigheid bij het huwelijksfeest wenselijk wordt geacht door de grootouders dan wel de inrichting en klager, kan daaraan niet afdoen.

Bovendien bestaat onduidelijkheid over de inschatting van het risico op recidive, nu in de pro justitia rapportage wordt uitgegaan van een hoog recidiverisico en de inrichting in de verlofaanvraag uitgaat van een laag recidiverisico, terwijl klager nog geen verlofstatus heeft en de inrichting geen risico-inschatting door middel van een SAVRY heeft overgelegd. In paragraaf 2.2. van het Verloftoetsingskader justitiële jeuginrichtingen staat vermeld dat bij de aanvraag voor incidenteel verlof een SAVRY van maximaal zes maanden oud meegestuurd moet worden (BC 13/4090/JV van 13 december 2013).

Wet op de jeugdzorg

Gebruik van een nekklem

Klager klaagde over het zonder noodzaak twee keer plaatsen van een nekklem. In zijn hulpverleningsplan is onder beperkende en controlerende maatregelen niet opgenomen dat klager kan worden vastgepakt en vastgehouden. De maatregel van vastpakken en vasthouden kan daarom alleen worden toegepast ter overbrugging van tijdelijke noodsituaties. In het Protocol vastpakken en vasthouden van de instelling staat dat een groepsleider alleen zal vastpakken en vasthouden als dat strikt noodzakelijk is. De klachtencommissie heeft de klacht ongegrond verklaard en klager heeft daartegen beroep ingediend.

De beroepscommissie overweegt dat niet is gebleken dat klager uit zichzelf zodanig agressief gedrag heeft vertoond dat er sprake was van een tijdelijke noodsituatie en dat de veiligheid van klager zelf of van anderen in gevaar was. Weliswaar weigerde klager mee te gaan naar de afzondering maar die weigering op zich betekent niet dat daardoor een tijdelijke noodsituatie als bedoeld in artikel 29t Wvz ontstaat waarin toepassing van de nekklem met als gevolg een bloeditstorting gerechtvaardigd is. Dit alles nog daargelaten dat niet is gebleken dat niet volstaan had kunnen worden met een lichtere vorm van aanpakken van klager en evenmin is gebleken welke vorm van de-escalerende interventie de leiding heeft ingezet alvorens tot toepassing van het geweld over te gaan. Het beroep is daarom gegrond verklaard (BC 12/3308/JZ van 14 januari 2013).

Interne overplaatsing

Klaagster klaagde over de beslissing van de directeur van de instelling om haar over te plaatsen naar een andere groep, terwijl er geen kamer voor haar op die groep beschikbaar was. Klaagster kon daarom overdag op die groep verblijven, maar werd bij insluiting ingesloten in de kamer van haar oude, leegstaande afdeling. Zij had aanvankelijk daarmee ingestemd omdat de plaatsing op de nieuwe groep noodzakelijk was voor doorstroming naar een vervolgsplaats bij een kamertrainingscentrum. Als gevolg van de overplaatsing is klaagster vaker dan gebruikelijk ingesloten op haar kamer en heeft zij ander ongemak ondervonden. De klachtencommissie heeft de klacht ongegrond verklaard. Klaagster heeft daartegen beroep ingesteld.

De beroepscommissie is van oordeel dat, ook al heeft klaagster aanvankelijk ingestemd met de overplaatsing, niet van klaagster – zij is zestien jaar oud – kan worden verwacht dat zij de gevolgen daarvan kon overzien. Van de directeur kon wel worden verwacht dat hij de nadelige gevolgen ten tijde van het nemen van de beslissing kon inschatten en ook al zou dat niet onmiddellijk het geval zijn geweest dan kan niet klaagster, maar moet de directeur verantwoordelijk worden gehouden voor (de nadelige gevolgen van) de beslissing tot overplaatsing. Het beroep is daarom gegrond verklaard (BC 13/2375/JZ van 13 november 2013).

Hoofdstuk 3

Overige taken en activiteiten



3 Overige taken en activiteiten

3.1 Goede bejegening

Aan het werk van de Raad liggen algemene uitgangspunten ten grondslag, waarden waar de Raad zijn standpuntbepaling op baseert. De missie van de Raad is eraan bij te dragen dat de overheid zich in haar zorg voor justitiabelen door deze zelfde beginselen laat leiden. Onder de titel Goed Bejegenen, beginselen voor het overheidsoptreden tegenover mensen die een justitiële straf of maatregel ondergaan, zijn deze waarden bij elkaar gezet. Nadat in 2012 een bijgewerkte versie van deze beginselen was uitgebracht, heeft de Raad in 2013 gerichte activiteiten ondernomen om de beginselen onder de aandacht te brengen en te bespreken. Goed Bejegenen blijft Work in Progress, waaraan bijdragen uit de praktijk altijd welkom zijn.

Proper Treatment

De in 2012 verschenen editie van Goed bejegenen is in 2013 vertaald en onder de titel *Proper Treatment* uitgebracht. Deze uitgave is toegezonden aan de buitenlandse organisaties die doorgaans de adviezen van de Raad ontvangen en geplaatst op de 'Engelse bladzijde' van de RSJ-website.

Individualisering

Evenals in 2012 heeft de Raad een van de beginselen bijzondere aandacht gegeven. In 2013 was dit het beginsel van individualisering:

"De overheid houdt rekening met de belangen, noden en omstandigheden van elke afzonderlijke ingeslotene."

De volgende activiteiten zijn op dit gebied ontplooid.

1. Op het RSJ-congres over het thema 'plaatsing en overplaatsing' is in een workshop verkend hoe belangen bij de plaatsing met elkaar kunnen botsen, ook wanneer recht wordt gedaan aan het beginsel van individualisering. Toneelgroep Het Toetstheater bracht in beeld dat het meewegen van individuele belangen bij het plaatsen van een jongere in een jeugdinstelling tot complicaties kan leiden en welke mogelijkheden er zijn daarmee om te gaan.
2. Enkele uitgebrachte adviezen zijn bekeken op de manier waarop individualisering daar een plaats in heeft gekregen. Was het beginsel van toepassing en zo ja, is het voldoende aan bod gekomen?
3. Een kleine filmproductiemaatschappij heeft de opdracht gekregen om het werk van de Raad en de beginselen in het bijzonder aanspreekbaar te maken in een kort filmpje. Het beginsel van individualisering is een van de waarden die hierin een plaats krijgen. Het resultaat hiervan komt in 2014 beschikbaar.
4. In uiteenlopende externe contacten zijn de beginselen, en in het bijzonder dat van individualisering, ter sprake gebracht.

3.2 Commissies van toezicht

Op verschillende manieren krijgt de Raad informatie van commissies van toezicht (cvt) die voor zijn advisering van waarde kan zijn:

- bij werkbezoeken die de Raad aan inrichtingen brengt, wordt altijd met de cvt gesproken;
- de commissies die een jaarverslag uitbrengen (ongeveer tweederde) zenden dit aan de Raad toe. Het inzicht dat deze verslagen bieden in zaken die goed of minder goed gaan in de tenuitvoerlegging, levert informatie op die de Raad in zijn advisering gebruikt. De jaarverslagen zijn voor het merendeel op een vergelijkbare manier ingedeeld. Dat bevordert de toegankelijkheid en vergelijkbaarheid. De verslagen zijn vooral beschrijvend van aard;
- raadsleden en secretariaatsmedewerkers hebben deelgenomen aan bijeenkomsten

van cvt's op landelijk niveau (waarbij zij meermalen als inleider of anderszins een actieve rol speelden) waarin problematiek in de tenuitvoerlegging werd signaleerd.

Vanwege de waarde die de informatie van de cvt's heeft voor de adviesfunctie van de Raad, stimuleert en faciliteert de Raad - waar mogelijk - de commissies in hun toezichthoudende functie.

Klankbordgroep en kenniscentrum cvt's

De in 2009 opgerichte 'Klankbordgroep commissies van toezicht' steunt het functioneren van cvt's en fungeert als aanspreekpunt voor de DJI en de Raad. Via de Klankbordgroep krijgt de Raad onder meer suggesties van cvt's voor het advieswerkprogramma. De Raad heeft in 2013 tweemaal overleg met deze klankbordgroep gehad. De Raad werkt samen met het Kenniscentrum cvt's, het platform voor communicatie en informatie voor de cvt's en hun secretarissen (www.commissievantoezicht.nl).

Toetsingscriteria

In samenwerking met verschillende cvt-leden zijn toetsingscriteria voor cvt's bij het gevangeniswezen ontwikkeld. Het doel hiervan is om de cvt's een middel aan te reiken waarmee ze het functioneren van de inrichting kunnen waarderen, ook op onderdelen waarover gedetineerden geen - of minder - klachten laten horen, zodat het toezicht een meer preventief karakter kan krijgen. Er is uitgegaan van het toezichtkader van de Inspectie VenJ. Vanzelfsprekend staat het de (ook van de RSJ onafhankelijke) cvt vrij dit instrument naar eigen inzicht en behoefte te gebruiken. De toetsingscriteria zijn aangeboden op de landelijke themadag van cvt's op 11 november 2013. In 2014 wordt aan de hand van ontvangen reacties een definitieve versie uitgebracht.

3.3 OPCAT

In 2006 is OPCAT in werking getreden, het optional protocol bij de CAT.¹ Nederland heeft het verdrag geratificeerd in 2010. Het doel van OPCAT is het voorkomen van foltering of onmenselijke of vernederende behandeling en bestraffing. In Nederland ligt de nadruk op het signaleren van risico's en aandachtspunten ten aanzien van onmenselijke en vernederende behandeling.

Het OPCAT verplicht de lidstaten een of meer National Preventive Mechanisms (NPM's) aan te wijzen die regelmatig bezoeken brengen aan plaatsen waar personen verblijven van wie de vrijheid is ontnomen.² Daarnaast adviseren NPM's de regering over wetgeving ter zake.

Nederland heeft gekozen voor een constructie waarbij (zes, ten gevolge van samenvoegingen inmiddels vier) bestaande organen, aangevuld met vier toehoorders, het NPM vormen.

Het Nederlandse NPM-arrangement bestaat uit organisaties met sterk uiteenlopende taken en mandaten. Naast de 'NPM-taak', die de organisaties gemeenschappelijk hebben, hebben zij geheel verschillende taken en werkwijzen. De wijze en intensiteit waarmee de participanten zich (kunnen) inzetten is daarom sterk verschillend.

OPCAT vraagt niet om inspectie of toezicht op tenuitvoerlegging maar om 'monitoring': het preventief bewaken van mensenrechten en 'goede bejegening'.

In 2013 hebben de betrokken organisaties zich onderling intensief beraden op hun gezamenlijke doelstelling in dit verband. Voorlopig is er sprake van een ontwikkelfase, waarin de NPM-taak verder moet worden uitgebouwd en ook de relatie tot reguliere inspectie- en toezichtfuncties helder moet worden. Ook de Raad heeft een bijdrage geleverd aan deze discussie. De Raad gaat hierbij uit van het adagium dat hij ofwel goed, ofwel niet aan het NPM wil deelnemen.

¹ UN Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT).

² Waaronder penitentiaire inrichtingen, detentie- en uitzetcentra, justitiële jeugdinrichtingen, (forensisch) psychiatrische instellingen, politiecellen en militaire detentieplaatsen.

3.4 Adoptie

De uitvoering van de adoptietaak

De Raad adviseert de minister van VenJ krachtens de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) in individuele zaken.

Voor het adopteren van een kind uit het buitenland is beginseltoestemming van de minister nodig. Tegen afwijzing daarvan kan bezwaar worden gemaakt. Voordat de minister op het bezwaar beslist, wint hij advies van de RSJ in. Dergelijke adviezen worden gegeven door een commissie waarvan altijd een gedragsdeskundige deel uitmaakt. De aspirant-adoptiefouders worden in beginsel uitgenodigd om, als zij dat willen vergezeld van een raadsman, hun bezwaar mondeling toe te lichten. Ook een vertegenwoordiger van de minister wordt uitgenodigd om daarbij aanwezig te zijn. Soms raadpleegt de commissie daarnaast een externe deskundige.

Uitgebrachte adviezen

In 2013 is nog advies uitgebracht naar aanleiding van een in 2012 ontvangen adviesaanvraag.

Verder zijn in 2013 vijf adviesaanvragen ontvangen, waarover ook advies is uitgebracht. De hoorcommissie heeft in 2013 geen onderzoek door een externe deskundige laten verrichten.

In 2013 zijn derhalve in totaal zes adviezen uitgebracht. In vijf gevallen betreft het een negatief advies en in één geval is een positief advies uitgebracht.

In twee zaken is negatief geadviseerd ten aanzien van het bezwaar van de aspirant-adoptiefouder(s) tegen de afwijzing van het verzoek om een beginseltoestemming voor de adoptie van een buitenlands kind. De aspirant-adoptiefouder(s) wordt(worden) niet geschikt geacht voor de verzorging en opvoeding van een buitenlands kind ter adoptie in verband met geconstateerde risicofactoren.

In één zaak is negatief geadviseerd ten aanzien van het bezwaar van de aspirant-adoptiefouder tegen de intrekking van de aan deze ouder verleende beginseltoestemming voor de adoptie van een eerste buitenlands kind in verband met naar voren gekomen risicofactoren.

In één zaak is negatief geadviseerd ten aanzien van het bezwaar van de aspirant-adoptiefouder tegen de intrekking van de aan deze ouder verleende beginseltoestemming voor de adoptie van een tweede buitenlands kind vanwege naar voren gekomen risicofactoren.

In één zaak is negatief geadviseerd op afwijzing van het verzoek om verlenging van een beginseltoestemming voor de adoptie van een tweede buitenlands kind in verband met naar voren gekomen risicofactoren.

In één zaak is positief geadviseerd ten aanzien van het bezwaar van de aspirant-adoptiefouders tegen het niet verlenen van een beginseltoestemming voor de opneming van een tweede buitenlands kind ter adoptie in verband met geconstateerde risicofactoren. De RSJ is van oordeel dat in deze zaak het gezinsonderzoek onzorgvuldig is uitgevoerd en acht om die reden een nader onderzoek aangewezen. De RSJ heeft daarom geadviseerd om het bezwaar in te willigen, in die zin dat een nieuw onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming zal worden verricht, waarna de minister opnieuw een beslissing zal nemen.

3.5 RSJ-congres

In november 2013 vond het RSJ-congres 'Zit ik hier wel goed?' plaats; het thema was 'plaatsing en overplaatsing'. Tijdens het congres is onder andere stilgestaan bij vragen over het plaatsingsbeleid in de praktijk, of er verbeteringen mogelijk zijn en of de justitiabele zelf iets te zeggen heeft over zijn plaatsing.

Na een welkomstwoord door dagvoorzitter mr. L.A.J.M. de Wit, algemeen voorzitter van de RSJ, sprak staatssecretaris mr. F. Teeven het congres toe via een videoboodschap. Daarop volgde een plenaire lezing over de plaatsing van gedetineerden, terbeschikkinggestelden en jeugdigen vanuit Europees perspectief, door prof. mr. J.W. Fokkens, procureur-generaal bij de Hoge Raad. Ook in de middag werd een plenaire lezing gegeven, over de plaats van jongeren in het jeugdstrafrecht door mr. L.C. Dubbelman, landelijk jeugdofficier van het Openbaar Ministerie en jeugdofficier in Den Haag. Zowel in de ochtend als in de middag vonden tien workshops plaats met uiteenlopende onderwerpen, rondom het thema 'plaatsing en overplaatsing', binnen de drie werkterreinen van de RSJ (gevangeniswezen, jeugd en tbs). Het congres werd plenair afgesloten.

Voor het congres bestond grote belangstelling. Ruim 350 mensen uit diverse werkvelden hebben deelgenomen. Het congres vond plaats in hotel-theater Figi in Zeist.

3.6 Contact en overleg

Plenaire bijeenkomsten

De Raad heeft in 2013 tweemaal plenair vergaderd. Op de eerste plenaire vergadering, op 4 april in Breukelen, stonden de toekomstplannen van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) centraal. Sprekers van DJI gingen achtereenvolgens in op de sanctietoepassing in de nabije toekomst, zoals voorgesteld in het "Masterplan DJI 2013-2018" en op de sanctietoepassing in de verre toekomst, zoals neergelegd in "Toekomstvast DJI", een visie op de DJI-organisatie in het jaar 2025.

Stond tijdens de eerste plenaire vergadering de DJI centraal, tijdens de tweede plenaire bijeenkomst van 2013 stond de RSJ zelf centraal. Deze bijeenkomst, die op 17 september in Rotterdam plaatsvond, stond geheel in het teken van de nieuwe Instellingswet RSJ en het door de RSJ zelf daarover uit te brengen advies.

Werkbezoeken en directeurenoverleggen

De RSJ bezoekt jaarlijks diverse inrichtingen. Tevens voert de Raad overleg met directeuren van inrichtingen en reclasseringsonderdelen. Deze bijeenkomsten dragen ertoe bij dat de RSJ op de hoogte blijft van de actualiteit en zicht krijgt op mogelijk belangrijke nieuwe ontwikkelingen in het veld. In 2013 hebben in dit kader de volgende bezoeken plaatsgevonden.

- Sectie gevangeniswezen: dit jaar zijn vijf penitentiaire inrichtingen bezocht, te weten: PI Zwaag, Detentiecentrum Alphen a/d Rijn, PI Dordrecht, PI Nieuwegein en de PI Almere. Verder hebben twee overleggen plaatsgevonden met inrichtingsdirecteuren.
- Sectie jeugd: vijf jeugdinrichtingen zijn dit jaar bezocht: JJI De Heuvelrug (locatie Eikenstein), JJI het Keerpunt, Jeugdzorgplusinstelling Schakenbosch, Jeugdzorgplusinstelling Transferium en Jeugdzorgplusinstelling Stichting JJC.
- Sectie tbs: drie forensisch psychiatrische centra (FPC's) zijn in 2013 bezocht, te weten FPC de Kijvelanden, FPC de Rooyse Wissel en de Van der Hoevenkliniek.
- Reclassering: bij de Reclassering zijn drie werkbezoeken afgelegd: twee algemeen oriënterende bezoeken - aan de regio's zuid-oost (te Eindhoven) en noord-oost (te Zwolle). Daarnaast heeft het jaarlijkse overleg met de directies van Reclassering Nederland, de afdeling Jeugdzorg & Reclassering van het Leger des Heils en Verslavingszorg GGZ weer plaatsgevonden (in Utrecht).

Overleg met bewindslieden, beleids- en wetgevingsambtenaren, bestuurders en uitvoerders

Evenals in andere jaren is in 2013 periodiek overlegd met bewindslieden, beleids- en wetgevingsambtenaren, bestuurders en uitvoerders uit het werkveld van de Raad.

- Vanuit de secties is periodiek overlegd met de beleidsdirecties en wetgevingsdirecties van de ministeries van VenJ en van VWS, alsmede met de sectordirecties van de DJI;
- Het bestuur van de Raad heeft periodiek overlegd met de Hoofddirectie van de DJI, de Inspectie VenJ en de Inspectie Jeugdzorg;
- De algemeen secretaris/directeur heeft drie maal een periodiek overleg gevoerd met de directeur-generaal Jeugd en Sancties van het ministerie van VenJ;
- Tevens werd bestuurlijk overleg gevoerd met het College voor de rechten van de mens;
- In maart en november heeft het RSJ-bestuur overlegd met de staatssecretaris van VenJ; ook heeft een RSJ-delegatie overlegd met de staatssecretaris van VWS.

Hoofdstuk 4

Organisatie



4 Organisatie

4.1 Organisatie en personeel

In november 2013 is via advertenties in Trouw, NRC en Volkskrant de werving in gang gezet van nieuwe raadsleden. Het aantal belangstellenden bedraagt 87, waaruit in 2014 een selectie wordt gemaakt.

Nieuwe raadsleden in 2013

mr. J.W.M. Tromp

Vertrokken raadsleden in 2013

drs. M.F. Brederode-Zwart

dr. R.A.R. Bullens

prof.dr. J.P.S. Fiselier

E.B. Rahmani

drs. A.P. Visser

Herbenoemde raadsleden in 2013

R. van Benthem RA

mr. A.T. Bol

mr. J. Calkoen-Nauta

prof.dr. Th.A.H. Doreleijers

ing. M.J. Mulders

mr. R.S. van Rossem-Broos

C.J. Ruissen

J. Schagen MA

J.H.A.M.C. Schoenmaeckers

mr. A. van Waarden

Nieuwe medewerkers in 2013

R.W. Daalmeijer

C.M.E. Kames

mr.drs. M.A.T. Kuijs

mr. T. Nauta

Stagiaires in 2013

A. Al-Rushdi

M. van Aalst

I. Bayram

D.G. Beentjes

K. Dere

S. Jalhay

G.E.K. Huseinova

C. Middelburg

M.E.H. Nijp

C. Önaldi

C.M.E. Taverne

4.2 Mobiliteit en stages

De mobiliteit is al geruime tijd een aandachtspunt. Voor zover die zich wel voordoet, gaat het meestal om detacheringen/interim-functie vervulling. Dit doet zich overigens overheidsbreed voor.

In 2013 zijn twee medewerkers op basis van interim-functie vervulling of een tijdelijke aanstelling bij het secretariaat gekomen.

Twee medewerkers van het secretariaat zijn elders aan de slag gegaan op basis van interim-functievervulling.

In totaal hebben acht stagiaires hun stages bij de RSJ afgerond.

Zoals al lange tijd gebruikelijk is, werkten ook in 2013 meerdere MBO-stagiaires bij de RSJ.

In 2013 is het universitaire stageproject voortgezet, waarbij stagiaires worden ingezet bij het afhandelen van schriftelijke zaken. Hieraan wordt meegewerkt door de universiteiten van Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Utrecht en Nijmegen.

Ook bij de afdeling Advies worden universitaire en hbo-stagiaires ingezet bij deelonderzoeken in het kader van de voorbereiding van adviezen.

4.3 Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim in 2013 bedroeg 2,8% (2012: 3,1%, 2011: 3,4%).

Dit percentage ligt ruim onder de zogeheten "Verbaannorm" van 4%.

4.4 Informatievoorziening / ICT

Onderzoek PBLQ/HEC

In 2013 heeft PBLQ/HEC een (vervolg)onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om aan de behoefte aan informatievoorziening van de RSJ te voldoen met bestaande oplossingen/ICT-middelen binnen het bestuursdepartement.

Met behulp van een zogenaamde fit-gap analyse is een vergelijking gemaakt tussen de informatiebehoefte van de RSJ enerzijds en de bestaande en geplande mogelijkheden van het Dienstencentrum van het ministerie van VenJ anderzijds.

Medio november zijn de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd in een rapport.

Op hoofdlijnen is geadviseerd om gefaseerd op de ingeslagen weg verder te gaan.

In fase 1 gaat het om:

1. Een oplossing te ontwikkelen voor de gesignaleerde tekortkomingen en een daarbij behorend plan van aanpak voor realisatie en ontwikkeling op te stellen.
2. Binnen afzienbare tijd te beoordelen of het onder punt 1 gestelde voldoende perspectief biedt.

In fase 2 gaat het om:

1. Stapsgewijs gebruik te maken van DigiJust en iBabs voor de digitalisering van zaken en het grotendeels papierloos kunnen vergaderen.
2. Bestaande registratiesystemen (Berber/Rapsody) te blijven gebruiken totdat via het Dienstencentrum de gewenste totaaloplossing kan worden geboden.
3. Binnen afzienbare tijd te beoordelen of het hiervoor gestelde voldoende perspectief biedt.

In fase 3 gaat het om definitieve invoering van digitaal werken.

Gezien het moment van het uitbrengen van het rapport zullen verdere acties in dit kader in 2014 worden ondernomen.

4.4 Communicatie

In 2013 is gestart met het vormgeven van het media- en communicatiebeleid van de Raad. Daartoe is gebruik gemaakt van een strategisch communicatieadviseur.

Ten behoeve van het bestuur van de Raad is een discussienota opgesteld over de doelstellingen van communicatie in het licht van de taken van de Raad. Het werkprogramma is voorzien van een brede communicatieve context en is er op ad-hoc basis geadviseerd bij de publiciteit en communicatie omtrent een aantal uitspraken van de beroepscommissie alsmede omtrent het RSJ-congres "Zit ik hier wel goed?".

4.5 "Klein Lef"

Een verkenning vanuit het departement van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) halverwege 2013 naar de kansrijkheid om op het gebied van bedrijfsvoering met kleine(re) uitvoeringsorganisaties de krachten te bundelen vormde de opmaat voor de geboorte van "Klein Lef". Na een conferentie over deze problematiek op 24 september in het LEF Future Centre, besloten vier organisaties om als een soort "taskforce" als stuwende kracht op te treden. Hieraan ontleent het initiatief zijn naam.

De belangrijkste aanleiding is dat er (onder meer via het regeerakkoord) rijksbrede opdrachten liggen, bijvoorbeeld dat in 2017 iedere overheidsorganisatie geacht wordt volledig digitaal te werken, zowel in dienstverlening aan de burgers als in de organisatie. Alle aandacht van de departementen gaat daarbij veelal uit naar grotere uitvoeringsorganisaties, zoals bv. DJI, CJIB of de Belastingdienst, die daarvoor ook grote projectorganisaties in eigen huis hebben. Kleine uitvoeringsorganisaties hebben zelf niet de capaciteit en de middelen om vanzelfsprekend bij deze grote overheidsoperaties aan te sluiten.

Het initiatief "Klein Lef" wordt op dit moment getrokken door de directeuren van vier organisaties, het Schadefonds Geweldsmisdrijven en de RSJ (beiden ressorterend onder het ministerie van VenJ), het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (ressortend onder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de Huurcommissie (ressortend onder BZK). BZK ondersteunt dit initiatief door een projectsecretaris beschikbaar te stellen.

4.6 Financiën

Financiën	Budgettair kader	Uitputting
X1000	3737	3461

De uitputting van de budgetten van de RSJ is grotendeels volgens prognose verlopen. Alleen de gewenste vernieuwing van de informatievoorziening is vertraagd (zie ook 4.5), waardoor een bedrag van ± € 276.000,-- onbenut bleef. Er ligt een voorstel om een vergelijkbaar budget via de eindejaarsmarge van DGJS alsnog toe te voegen aan het RSJ-budget van 2014.

4.7 Klachtafhandeling

In 2013 zijn geen klachten ontvangen in het kader van de Klachtenregeling RSJ, dat wil zeggen klachten over de wijze waarop de Raad of één van de bij de Raad werkzame personen zich bij een bepaalde gelegenheid heeft gedragen.

Bijlage 1

Overzicht advies



Bijlage 1 Overzicht advies

Overzicht van in 2013 uitgebrachte adviezen, met de daarbij betrokken raadsleden en adviseurs

RAADSBREED		
Advies	Raadsleden	Adviseurs
Bestuurlijke Informatievoorziening Justitiabelen (BIJ) <i>(4 april 2013; gevraagd advies)</i>	Boelens (vz), Boone, Mulder, Niederer, Van Rossem-Broos	Steinmann, Herweijer
Conceptwetsvoorstel wijziging van de beginselenwetten in verband met het vervoer, het medisch klachtrecht en enkele andere onderwerpen <i>(15 april 2013; gevraagd advies)</i>	Moerings (vz), Rutten, Bauduin, Van Kalmthout	Kruissink, Hinders
Masterplan DJI 2013-2018 <i>(2 mei 2013; eigen initiatief)</i>	Moerings (vz), Rutten, Mevis, Van Dekken, Van der Laan	Steinmann, Kruissink
Conceptwetsvoorstel Instellingswet Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming <i>(29 september 2013; gevraagd advies)</i>	De Wit (vz), Van Dekken, Vegter, De Pauw Gerlings-Döhrn	Van Bommel, Steinmann
Reclasseringsrecht <i>(17 oktober 2013; op eigen initiatief)</i>	Boelens (vz), Boone, Maanicus, Van der Laan	Van Bommel, Hinders
GEVANGENISWEZEN		
Gedetineerden met een lichte verstandelijke beperking <i>(7 januari 2013; op eigen initiatief)</i>	Rutten (vz), Moerings, Bullens	Kruissink, Van Bommel
Wijziging Regeling Selectie, Plaatsing en Overplaatsing van gedetineerden (RSPOG) i.v.m. de regionale plaatsing van arrestanten <i>(8 februari 2013; gevraagd advies)</i>	Rutten (vz), Boelens, Moerings	Kruissink, Kempers
Conceptwetsvoorstel Elektronische detentie en afschaffen detentiefasering <i>(2 mei 2013; gevraagd advies)</i>	Mevis (vz), Bauduin, Boone, Rutten, Schagen	Kruissink, Herweijer

Wijziging Regeling model huisregels penitentiaire inrichtingen <i>(15 mei 2013; gevraagd advies)</i>	Rutten (vz), Boone, Van den Brand, Moerings	Hinders, Van der Hoeven
Conceptregeling kosten onderwijs gedetineerden <i>(25 juni 2013; gevraagd advies)</i>	Rutten (vz), Boone, Van den Brand, Moerings	Hinders, Van der Hoeven
Wijziging Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (RSPOG) in verband met promoveren en degraderen binnen het gevangeniswezen <i>(14 augustus 2013; gevraagd advies)</i>	Rutten (vz), Boelens, Van den Brand	Kempers, Kruissink
Conceptwetsvoorstel Dadelijke tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen <i>(22 november 2013; gevraagd advies)</i>	Boone (vz), Bauduin, Bol	Hinders, Steinmann
JEUGD		
Conceptuitvoeringsbesluit adolescentenstrafrecht <i>(28 augustus 2013; gevraagd advies)</i>	Doreleijers, Lucas, Van de Water	Herweijer, Hinders
TBO-maatregel (terbeschikkingstelling aan het onderwijs) <i>(12 november 2013; gevraagd advies)</i>	De Pauw Gerlings-Döhrn (vz), Van Benthem, Heddema	Herweijer
Advies Uitvoeringsbesluit Jeugdwet <i>(19 december 2013; gevraagd advies)</i>	Koens (vz), Van Benthem, Van der Laan, Mohanlal	Hinders, Herweijer
TBS		
<i>In de verslagperiode zijn op dit terrein geen adviezen uitgebracht.</i>		

Bijlage 2

Overzicht rechtspraak



Bijlage 2 Overzicht rechtspraak

De uitvoering van de rechtspraaktaak

Coördinatie rechtspraak

De eenheid in de rechtspraak wordt bevorderd door middel van vier instrumenten, te weten de vergaderingen van de rechtspraakkamer, de jurisprudentiedatabank, het uitgeven van een jurisprudentiebulletin en het organiseren van bijeenkomsten met de beklagcommissies.

Rechtspraakkamer

Deze kamer coördineert (het beleid in) de rechtspraak en de werkzaamheden van de verschillende beroepscommissies uit de Raad. Alle voorzitters van de beroepscommissies maken deel uit van de rechtspraakkamer. Het secretariaat ondersteunt deze kamer. In beginsel komt de rechtspraakkamer tweemaal per jaar bijeen, hetgeen in 2013 ook feitelijk het geval was.

Jurisprudentiedatabank

Vanaf 1 januari 2003 is de jurisprudentiedatabank voor iedereen te bevroegbaar via de website van de Raad (www.rsj.nl). In de databank zijn alle juridisch relevante uitspraken opgenomen. In de praktijk van alle dag blijkt de databank een belangrijke rol te vervullen.

Jurisprudentiebulletin

In 2013 zijn acht zogenoemde jurisprudentiebulletins uitgegeven. Deze bulletins bevatten de belangrijkste uitspraken van de beroepscommissies; de bulletins zijn (ook) digitaal beschikbaar op de website van de Raad (www.rsj.nl).

Bijeenkomsten met beklagcommissies

Sinds 2001 vinden bijeenkomsten plaats met de beklagcommissies, waarbij, los van concrete beklagzaken, de meest uiteenlopende onderwerpen op het terrein van het beklag- en beroepsrecht aan de orde komen. Tevens is er tijdens deze bijeenkomsten gelegenheid om van gedachten te wisselen over mogelijk aanwezige knelpunten. In 2013 zouden bijeenkomsten op het tbs- en jeugdterrein plaatsvinden, maar door omstandigheden vonden deze bijeenkomsten in januari 2014 plaats. Begin 2015 zullen er weer bijeenkomsten plaatsvinden met de beklagcommissies op het terrein van het gevangeniswezen.

Tijdens de bijeenkomst op het tbs-terrein is onder meer gesproken over vaak voorkomende en vermijdbare klachten, het beperkte beklagrecht dat onder de Bvt geldt³, de vraag of digitale bestanden van verpleegden zijn aan te merken als post⁴, de vraag of op een zogenoemde Bopz-patiënt in een tbs-kliniek de Wet Bopz of de Bvt van toepassing is⁵, misbruik van beklagrecht⁶ en het gebruik van de zogenoemde vacutainer bij urinecontroles.⁷

Tijdens de bijeenkomst op het jeugdterrein is onder meer gesproken over vaak voorkomende en vermijdbare klachten, tijdens in vrijheid ingediende klachten⁸, voor beklag vatbare verlofbeslissingen⁹, de bepaling van de hoogte van een tegemoetkoming in geval van gegrondverklaring van een beklag en hoe om te gaan met door ouders van jeugdigen ingediende klachten.¹⁰

Rechtspraak in cijfers

De instroom van zaken neemt reeds vanaf het moment van de invoering van de beginselenwetten toe. Was vorig jaar voor het eerst sprake van een lichte daling, in 2013 moet worden vastgesteld dat het aantal zaken weer verder is toegenomen. Die toename zit 'm echter niet op het 'grote terrein' van het gevangeniswezen, maar juist op het tbs- en jeugdterrein. Mogelijk dat de inspanningen rond

3 Zie onder meer BC 13/416/TA d.d. 22 mei 2013, BC 13/917/TA d.d. 11 juni 2013 en 12/1029/TA d.d. 26 juni 2012.

4 Zie BC 12/3020/TA d.d. 4 januari 2013.

5 Zie BC 08/1697/TA d.d. 30 januari 2009 en BC 11/4388/TA d.d. 4 mei 2012.

6 Zie onder meer BC 04/1871/TA e.v. d.d. 15 november 2004 en BC 12/2659/TA e.v. d.d. 6 december 2012.

7 Zie BC 13/2458/GA d.d. 27 november 2013.

8 Zie onder meer BC 13/1196/JA d.d. 25 juni 2013 en BC 13/2648/JA d.d. 30 december 2013.

9 Zie onder meer BC 11/1045/JA d.d. 14 juli 2011, BC 12/3944/JA d.d. 23 april 2013 en 13/3065/JA d.d. 2 oktober 2013.

10 Zie 11/4054/JA d.d. 18 april 2012.

het onderzoek van de Erasmusuniversiteit naar de achtergronden van de toename van het aantal beroepszaken (terrein gevangeniswezen, onderdeel beklag) en de discussies die daarover in en met 'het veld' zijn en worden gevoerd in dat opzicht hun vruchten afwerpen. Op het tbs-terrein stijgt het aantal zaken van 472 naar 674 en op het relatief kleine jeugdterrein stijgt het aantal zaken van 55 naar 85.

Alles bij elkaar genomen is sprake van een toename van het aantal zaken met 284 en dat betekent een stijging ten opzichte van vorig jaar met 7%.

De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen getroffen om deze enorme toestroom van beroepszaken te kunnen verwerken. Daarbij valt te denken aan afdoening zonder behandeling ter zitting, verkorte schriftelijke beslissingen, inzet van stagiaires voor eenvoudige zaken en optimalisering van de werkprocessen.

De hiervoor genoemde maatregelen, reeds ingezet in 2011, hebben ertoe geleid dat de werkvoorraad beheersbaar blijft, zij het dat die voorraad in 2013 met 98 is toegenomen, en dat sprake is van een positieve trend in de doorlooptijden. Werd in 2011 nog slechts 44% van de beroepszaken binnen de door de rechtspraakkamer geformuleerde streefnormen afgedaan, in 2012 bedroeg dit percentage reeds 57 en in 2013 zelfs 73.

Instream

In een overzicht ziet de instroom van zaken vanaf 2009 er als volgt uit.

Terrein	2013	2012	2011	2010	2009
Gevangeniswezen	2943	2906	2966	2719	2397
Tbs	674	472	469	440	411
Jeugd (excl. adoptie)	85	55	66	43	41
Overige zaken	629	614	696	752	819
Totaal	4331	4047	4197	3954	3668

Doorlooptijden beroepszaken

Algemeen

In de rechtspraakkamer zijn globale streefnormen vastgesteld voor de termijn van de afdoening van beroepschriften, die, afhankelijk van de categorie, uiteenlopen van twee tot vijf maanden. In de rechtspraakkamer worden de doorlooptijden kritisch gevolgd.

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom de globale streefnorm niet wordt gehaald. Soms spelen externe factoren een rol, soms kan de aard van de zaak vertraging met zich brengen. Wat de externe factoren betreft moet dan worden gedacht aan het departement, de beklagcommissie, de medisch adviseur en de selectiefunctionaris. Alvorens een beroepschrift inhoudelijk kan worden beoordeeld, moet, afhankelijk van het type beroepschrift, één of meer van voornoemde instanties informatie aanleveren. Deze informatie wordt soms, ondanks herhaald rappel, ontvangen op het moment waarop een beoogde streefnorm reeds is gepasseerd dan wel op een dusdanig tijdstip dat afdoening binnen de streefnorm onmogelijk is.

Externe factoren van andere aard betreffen bij reeds voor een zitting geplande beroepszaken bijvoorbeeld verzoeken om aanhouding. Bij inwilliging van zo'n verzoek wordt het beroepschrift op de eerstvolgende zitting behandeld. Dat is meestal ongeveer een maand later. Ook komt het in toenemende mate voor dat de beroepscommissie, alvorens definitief uitspraak te doen, zich genoodzaakt ziet eerst een tussenuitspraak te doen, waarin partijen bijvoorbeeld in de gelegenheid worden gesteld nadere stukken over te leggen of er een verzoek aan het Nederlands Forensisch Instituut voor nader onderzoek wordt voorgelegd. Dat dit effect heeft voor de doorlooptijd spreekt voor zich.

Naast voormelde omstandigheden, die in algemene zin elk jaar van betekenis zijn, speelden in 2013 voorts de volgende factoren een rol. De instroom van het aantal zaken liep weer enigszins op, terwijl de productiecapaciteit op hetzelfde niveau bleef. Ondanks deze twee factoren hebben de getroffen

efficiencymaatregelen ertoe geleid dat de doorlooptijden verder zijn verbeterd.

Hieronder staan de in 2013 in beroepszaken gerealiseerde doorlooptijden, afgezet tegen 2012, 2011, 2010 en 2009.

Terrein	streefnorm	2013	2012	2011	2010	2009
		% afgerond	% afgerond	% afgerond	% afgerond	% afgerond
Gevangeniswezen beklag-zitting	4 mnd	79	30	27	51	57
Gevangeniswezen beklag-schriftelijk	3 mnd	58	52	24	27	47
Gevangeniswezen plaatsing/overplaatsing	3 mnd	76	84	69	63	85
Gevangeniswezen verlof	2 mnd	87	89	88	85	97
Gevangeniswezen medisch	4 mnd	85	71	69	68	64
Tbs – zitting	5 mnd	85	55	36	58	64
Tbs – schriftelijk	4 mnd	96	57	32	32	66
Jeugd	4 mnd	84	47	59	47	72
Gewogen gemiddelde		73	57	44	53	67

Doorlooptijden schorsingszaken

Naast de beroepschriften verdient nog een andere categorie bijzondere aandacht: de zogenoemde schorsingszaken.

In totaal werden in 2013 1058 schorsingsverzoeken ontvangen, een forse stijging ten opzichte van 2012. Dit laat zich, uitgesplitst naar gevangeniswezen, tbs en jeugd, als volgt in een tabel vertalen.

	2013	2012	2011	2010	2009
Gevangeniswezen	833	741	810	755	684
Tbs	208	108	150	152	133
Jeugd	17	11	11	9	9
Totaal	1058	860	971	916	826

De gemiddelde doorlooptijd van de schorsingsverzoeken bedroeg in 2013 2,8 dagen. In 2012 was dat 2,2 dagen. Deze toename houdt direct verband met de overgang van de communicatie met de inrichtingen van fax naar de e-mail per eind april 2013. DJI heeft al het faxverkeer uitgefaseerd. Na de nodige opstartperikelen lijkt de vaart er inmiddels weer ingekomen. Met name in de maanden april t/m september was sprake van langere doorlooptijden dan gebruikelijk. Inmiddels is de doorlooptijd weer terug op het 'oude niveau': de laatste drie maanden van 2013 bedroeg de doorlooptijd 2,3 dagen.

Zittingen

Een belangrijk deel van de beroepen wordt op zitting behandeld. Van het totaal aantal beroepen dat op het beklagterrein van het gevangeniswezen is afgedaan, is 40% van de zaken op zitting behandeld (in 2012 52%); de resterende 60% is in een uitsluitend schriftelijke procedure afgedaan. Op een enkele uitzondering na zijn alle medische zaken op het terrein van het gevangeniswezen ter zitting behandeld. Op het tbs-terrein is 41% van de zaken ter zitting behandeld (in 2012 50%) en 59% in een uitsluitend schriftelijke procedure. Op het jeugdterrein is 75% van de zaken ter zitting behandeling (in 2012 79%) en 25% in een uitsluitend schriftelijke procedure.

In 2013 zijn in totaal 86 zittingen gehouden. Vorig verslagjaar waren dat er 92. Uitgesplitst naar terrein ontstaat over de afgelopen twee jaar het volgende beeld.

Terrein	Aantal zittingen 2013	Aantal zittingen 2012
Gevangeniswezen	56 (waarvan 48 op het beklagterrein en 8 op het medische terrein)	55 (waarvan 46 op het beklagterrein en 9 op het medische terrein)
Tbs	17	21
Jeugd	8	10
Adoptie	5	6

Overige zaken

Hieronder worden alle brieven verstaan die bij het secretariaat binnenkomen waarin een individueel (juridisch) probleem wordt aangesneden, maar die niet als een beroepschrift of schorsingsverzoek in behandeling kunnen worden genomen. Er wordt onderscheiden naar 4 typen "overige zaken":

- doorzending beklagcommissie,
- doorzending selectiefunctionaris,
- doorzending medisch adviseur en
- restcategorie.

Doorzending beklagcommissie

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij zijn klacht eerst bij de beklagcommissie had moeten neerleggen. De brieven zijn ter verdere behandeling doorgestuurd naar de beklagcommissie en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

Doorzending selectiefunctionaris

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij eerst bezwaar had moeten maken bij de selectiefunctionaris. De brieven zijn ter verdere behandeling doorgestuurd naar de selectiefunctionaris en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

Doorzending medisch adviseur

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij zijn klacht eerst ter bemiddeling aan de medisch adviseur bij het ministerie van justitie had moeten voorleggen. De brieven zijn ter bemiddeling doorgestuurd naar de medisch adviseur en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

Restcategorie

Naast de drie hoofdcategorieën bestaat er nog een restcategorie. Deze categorie betreft zaken waarin rijp en groen door elkaar zit. Het kan gaan om een aan de Raad gericht gratieverzoek, een verzoek om opheffing van de voorlopige hechtenis, etc. In deze gevallen zijn de brieven zo mogelijk doorgestuurd naar de wel bevoegde instantie dan wel is de briefschrijver geïnformeerd over de stappen die hij zelf kan ondernemen.

De volgende tabel laat zien hoeveel zaken in de genoemde categorieën in 2012 zijn afgedaan afgezet tegen de afdoening van dit type zaken in de vier daaraan voorafgaande jaren.

Categorie	2013	2012	2011	2010	2009
Doorzending beklagcommissie	241	201	220	230	258
Doorzending selectiefunctionaris	42	46	43	69	69
Doorzending medisch adviseur	41	42	82	107	115
Overig	295	339	342	360	365
Totaal	619	628	687	766	807

Als streefnorm is afgesproken om de brieven in de eerste drie categorieën binnen twee weken naar de juiste instantie door te sturen. Bij de laatste categorie is het streven erop gericht de briefschrijver binnen vier weken te antwoorden. In 2013 is het eerste in 91% van de gevallen gelukt en het tweede in 97% van de gevallen.

De rechtspraak en adoptie in cijfers

Productieoverzicht 2013 totaal

Soort beroep	stand per 1-1-2013		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-14	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Pbw	488	4	2110	833	2097	830	501	7
Bvt	84	0	466	208	394	206	156	2
Bjj	10	0	63	15	65	15	8	0
Wjz	2	0	5	2	5	2	2	0
Overig	12	-	629	-	619	-	22	-
Totaal	596	4	3273	1058	3180	1053	689	9

Penitentiaire beginselenwet

Soort beroep	stand per 1-1-2013		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	326	3	1421	758	1363	754	384	7
(Over) plaatsing	128	1	459	67	507	68	80	0
Verlof/ strafonderbreking	19	0	166	8	162	8	23	0
Medisch	15	-	64	-	65	-	14	-
Totaal	488	4	2110	833	2097	830	501	7

Beginnelenwet verpleging terbeschikkinggestelden

Soort beroep	stand per 1-1-2013		ingekomen		afgedaan		Stand per 1-1-14	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	64	0	396	196	324	194	136	2
(Over)-plaatsing	19	0	62	11	64	11	17	0
Passanten-termijn	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	1	0	8	1	6	1	3	0
Totaal	84	0	466	208	394	206	156	2

Beginnelenwet justitiële jeugdinstellingen

Soort beroep	Stand per 1-1-2013		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-14	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	5	0	46	12	46	12	5	0
(Over) plaatsing	5	0	14	1	17	1	2	0
Wacht-termijn	0	0	0	0	0	0	0	0
Medisch	0	0	2	0	1	0	1	0
(Proef)verlof/ onderbreking jeugd detentie	0	0	1	2	1	2	0	0
Totaal	10	0	63	15	65	15	8	0

Wet op de jeugdzorg

Stand per 1-1-2013		ingekeken		afgedaan		stand per 1-1-14	
hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
2	0	5	2	5	2	2	0

Overige zaken

	Stand per 1-1-2013	ingekeken	afgedaan	stand per 1-1-2014
Doorzending beklagcommissie	3	247	241	9
Doorzending selectiefunctionaris	2	40	42	0
Doorzending medisch adviseur	0	42	41	1
Overig	7	300	295	12
Totaal	12	629	619	22

Advisering Wet opnemning buitenlandse kinderen ter adoptie

	Stand per 1-1-2013	ingekeken	afgedaan	stand per 1-1-2014
Adoptieadvies	1	5	6	0

Bijlage 3

Leden, medewerkers en samenstelling OR



Bijlage 3 Leden, medewerkers en samenstelling OR

Op 31 december 2013 waren de Raad, het secretariaat en de OR als volgt samengesteld:

Algemeen voorzitter

mr. L.A.J.M. de Wit Voorheen Hoofdofficier van Justitie Amsterdam

Sectie gevangeniswezen

Voorzitter

prof.dr.mr. L.M. Moerings Hoogleraar Penologie Universiteit Leiden

Leden

mr. J.I.M.W. Bartelds Raadsheer Gerechtshof Arnhem

mr. F.G. Bauduin Raadsheer plaatsvervanger Gerechtshof Arnhem

drs. R.K. Boelens Rechter plaatsvervanger Rechtbank Amsterdam

mr. A.T. Bol Zelfstandig adviseur

prof.mr.dr. M.M. Boone Advocaat te Rotterdam

J.G.A. van den Brand Hoogleraar Penologie en Penitentiair Recht aan de

prof.dr. H.G. van de Bunt Faculteit Rechtsgeleerdheid RU Groningen

mr. U.P. Burke Universitair hoofddocent Willem Pompe-Instituut

mr.dr. H.K. Fernandes Mendes Universiteit Utrecht

prof.dr. A.M. van Kalmthout Voorheen coördinator international activities

dr. M. Kooyman Dutch Prison Service bij het Ministerie van Justitie

prof.mr. P.A.M. Mevis Hoogleraar criminologie Erasmus Universiteit

J.M.L. Pattijn, MSM Rotterdam

mr. M.A.G. Rutten Districtchef District Leiden en omgeving - Politie

J. Schagen MA Voorheen Hoofd van dienst Parket-Generaal

prof.dr. W.J. Schudel Directeur Morijn

mr. Th.E.M. Wijte Forensisch psychiater

mr. J.A.M. de Wit Raad (psychiater/deskundige) in de penitentiaire

Oud burgemeester van IJsselstein

Rechter plaatsvervanger Rechtbank Dordrecht

Voorzitter Katholiek Onderwijs Nederland

Woerden

Voorzitter Nederlands Katholieke Schoolraad

Woerden

Raadsheer Gerechtshof Amsterdam

Sectie terbeschikkingstelling

Voorzitter

drs. B. van Dekken

Algemeen directeur Interfocus Consultancy BV
Partner in Langhout & van Dekken consultancy te
Lochem en Dedemsvaart

Leden

mr.drs. F.A.M. Bakker

Senior raadsheer Gerechtshof Arnhem-
Leeuwarden

drs. W.A.Th. Bos

GZ-psycholoog
Hoofd behandeling FPA Het Knooppunt onderdeel
stevig, onderdeel instelling Dichterbij
hoofd Operatiën politie Eenheid Noord Nederland

drs. M.R. Daniel MPM

mr. N. Jörg

mr. C.F. Korvinus

Raadsheer in de Hoge Raad
Advocaat bij Korvinus van Roy en Zandt
Advocaten te Amsterdam

mr.drs. T.A.M. Louwe

Jurist (zelfstandig gevestigd)

Psycholoog

Psychotherapeut

mr. R.M. Maanicus

Advocaat

Docent beroepsopleiding advocatuur straf(proces)
recht

Rechter plaatsvervanger bij de Rechtbank

Zutphen sector strafrecht

prof.dr. H.J.C. van Marle

Hoogleraar forensische psychiatrie Erasmus

Medisch Centrum en Erasmus Universiteit

Rotterdam

drs. G.A.M. Mensing

Klinisch psycholoog-psychotherapeut (Nederlands
Astmacentrum Davos)

Psycholoog

mr.drs. L.C. Mulder MCM

Eigenaar LCM Advies/zelfstandig professional
(advies, management, coaching en
conflictoplossing)

Klinisch pedagoog/gz-psycholoog, jurist, master
conflict-management, mediator

Burgemeester Roosendaal

mr. J.M.L. Niederer

mr. G.L.M. Urbanus

Rechter Rechtbank Midden-Nederland

mr. R.P.G.L.M. Verbunt

Voorheen strafrechtadvocaat en rechter

mr. A.M. van Woensel

Raadsheer Gerechtshof Amsterdam

drs. J.E. Wouda

Klinisch Psycholoog BIG/Psychotherapeut BIG
Praktijk voor Psychologie en Psychotherapie
Arnhem

mr.drs. R.H. Zijderhoudt

Conflictbemiddelaar/Mediator NMI

Gezondheidsrechtelijk adviseur

Zelfstandig gevestigd psychiater/psychotherapeut

Sectie Jeugd

Voorzitter

mr. J. Calkoen-Nauta

Vice-president Rechtbank Breda, tevens
kinderrechter

Leden

R. van Benthem RA

Burgemeester van Eemnes

prof.dr. F. Boer

Emeritus hoogleraar kinder- en jeugd psychiatrie

prof.dr. Th.A.H. Doreleijers	Emeritus Hoogleraar forensische psychiatrie faculteit Rechtsgeleerdheid Universiteit Leiden Emeritus Hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie Vrije Universiteit Amsterdam
drs. H. Heddema mr. M.J.C. Koens	Ggnet, directeur Ouderen Senior raadsheer Gerechtshof 's-Hertogenbosch Senior-onderzoeker beroepsethiek bij het Ethiek Instituut van de Universiteit Utrecht
dr. J.J. Kole	Senior docent beroepsethiek, Christelijke Hogeschool Ede, Academie Gezondheidszorg Universitair docent ethiek bij het IQ Healthcare van het UMC-Radboud
prof.dr. P.H. van der Laan	Hoogleraar reclassering Senior onderzoeker bij het NSCR
mr. E. Lucas mr. G.M. Mohanlal	Advocaat Senior Juridisch Adviseur Veilige Publieke Taak, directie Arbeidszaken Publieke Sector
ing. M.J. Mulders mr. S.B. de Pauw Gerlings-Döhrn	Hoofdinspecteur KLPD Rechter plaatsvervanger Rechtbank Rotterdam, tevens kinderrechter
mr. R.S.T. van Rossem-Broos	Voorheen hoofdofficier van Justitie Voorzitter Regionale Toetsingscommissie Euthanasie voor de provincies Overijssel, Gelderland, Utrecht, Flevoland
mr. R. van de Water	Rechter Rechtbank Amsterdam, tevens kinderrechter

Plaatsvervangende leden

mr. Chr.M. Aarts drs. P.A. Arnold	Senior raadsheer Gerechtshof 's-Hertogenbosch Verpleegkundige GGD Amsterdam Zelfstandig mediator
mr. C.J.G. Bleichrodt	Voorheen vice-president Hoge Raad der Nederlanden
J.G.J. de Boer mr. A.G. Coumans	Voorheen huisarts en penitentiair geneeskundige Rechter-commissaris strafzaken Rechtbank Gelderland
I.A. de Graaff	Bedrijfsleider unit longgeneeskunde OLVG Amsterdam
mr. J.D. den Hartog mr. A. van Holten drs. L.E.M. Kleipool dr. H.J.P. Kroeze	Raadsheer gerechtshof Arnhem Vice president Rechtbank Lelystad Voorheen Scen-arts Huisarts Tandarts Universitair docent
mr. M.M. van der Nat mr.dr. U. van de Pol dr.ing. C.J. Ruissen mr. C.A.M. Schaap-Meulemeester drs. J.H.A.M.C. Schoenmaeckers mr. J.W.M. Tromp prof.mr. P.C. Vegter	Raadsheer Gerechtshof Den Haag Voorheen Gemeentelijk Ombudsman Amsterdam Huisarts Rechter Rechtbank Limburg, locatie Roermond Huisarts Vice-president Rechtbank Arnhem Advocaat Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden Bijzonder hoogleraar penitentiair recht Radboud Universiteit te Nijmegen

drs. B.G.J. Veldman
drs. R. Vogelenzang
mr. A. van Waarden
mr.dr. R.W. van Zuijlen

Tandarts
Huisarts
Raadsheer Gerechtshof Arnhem
Raadsheer Gerechtshof Arnhem

Samenstelling secretariaat
Algemeen secretaris/directeur

drs. P.G. Molenaar

Afdeling rechtspraak

M. van Aalst
F. Allach
A. Al-Rushdi
mr. E.W. Bevaart
B.A. Bogaars
mr. S.A.H. de Bruin
R.W. Daalmeijer
L.C. van Dam
mr. H.S. van Gemert
mr. F.A. Groeneveld
L.F. van Hilten
C.O.J. Hooplot
T. Jol
mr. S. Jousma
L.A.M. Karels
H. Kishna
mr. R. Kokee
M.L. Koster
C. Landman-Seekles
mr. I. Lispet
A.M. Lopez Restrepo
mr. H.M.J.D. Maes
C. Middelburg
mr. T. Nauta
M.E.H. Nijp
M.E.M. Onbekent
C.R.M. Piederiet
mr. P.N.E. Plooij
A. Super
bc. L. Vis-van Alff

Afdeling advies

drs. A.J. van Bommel
mr. M.A.C. Herweijer
mr. K.H. Hinders
G.E.K. Huseinova
C.M.E. Kames
drs. D.B. Kempers
M.H. Kouwenhoven
drs. M. Kruissink
mr.drs. M.A.T. Kuijs
drs. P.L.M. Steinmann
H.G. van Veen-Koning

Stafbureau

T. Berwers
A.G. Datau-van der Zalm
J.P. Emden-van der Wiel
F.J. van de Klundert
R. Pronk
W. van Vliet

Elders gedetacheerd

S. van der Ark
mr. S.S. Dwarka
mr. M.L.H. Gelauff

Samenstelling OR

L.C. van Dam
mr. K.H. Hinders
mr. F.A. Groeneveld
mr. M.A.C. Herweijer
mr. H.M.J.D. Maes

De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
ziet er door advies en rechtspraak op onafhankelijke
wijze op toe dat de overheid in de beleidsontwikkeling
en de uitvoering van door de overheid opgelegde
vrijheidsbenemende en vrijheidsbeperkende sancties en
jeugdbeschermingsmaatregelen op een juridisch correcte
wijze en in overeenstemming met beginselen van goede
bejegening te werk gaat.

Colofon

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Postbus 30137

2500 GC Den Haag

telefoon: 070 -361 9300

e-mail: info@rsj.nl

info: www.rsj.nl